

**ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**Ἄει τα κάλλιστα
πράττειν**

ΡΗΞΙΚΕΛΕΥΘΟΝ

**ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ**

**ΤΕΥΧΟΣ 16 (2^ο/2004)
ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2004**

**ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ**

**A QUARTERLY PERIODICAL OF THE
ASSOCIATION OF THE NATIONAL SCHOOL
OF PUBLIC ADMINISTRATION GRADUATES
FOR PUBLIC ADMINISTRATION AND
ADMINISTRATIVE MODERNISATION**

TAX. ΘΥΡΙΔΑ/POSTAL CASE: 30390 ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ/MITROPOLEOS 60
T.K./P.C. 100 33 ΑΘΗΝΑ/ATHENS

e-mail EN.ΑΠ.: eapofesdd@ yahoo.com

ΕΤΟΣ/YEAR 7^ο ΤΕΥΧΟΣ/ISSUE 2 (16)

ΑΠΡΙΛΙΟΣ/APRIL-ΙΟΥΝΙΟΣ/JUNE 2004

Τιμή τεύχους/price of the issue: 2 EUR

Ετήσια συνδρομή/annual subscription: Φορείς/Bodies: 15 EUR, Ιδιώτες/Private Persons: 8 EUR

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΕΝ.ΑΠ.- Ε.Σ.Δ.Δ.)

OWNER: ASSOCIATION OF THE NATIONAL SCHOOL OF PUBLIC ADMINISTRATION GRADUATES

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ/FOUNDATION YEAR: 1995

ΑΦΜ: 999963450

ΕΚΔΟΤΗΣ (ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ)/ PUBLISHER (RESPONSIBLE UNDER LAW):

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΩΣΤΑΣ / PAPAΔIMITRIΟΥ ΚΟΣΤΑΣ (τηλ./tel.: 210 7289668, 6946-033203,

e-mail: papadimitriou@synigoros.gr)

TAX.ΘΥΡΙΔΑ/ P.O. Box : 30390

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ/MITROPOLEOS 60 T.K/P.C 100 33 - ΑΘΗΝΑ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ/ COORDINATOR OF THE EDITION:

ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΜΑΡΙΟΣ / ΚΟΣΤΑΚΙΣ ΜΑΡΙΟΣ (τηλ./tel.: 210 8201786, 6945 521755 e-mail:

Marios.Kostakis@dms.culture.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΡΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ/ EDITOR:

ΔΟΚΟΥ ΜΑΡΙΑ/ ΔΟΚΟΥ ΜΑΡΙΑ (τηλ./tel.: 210 3228373, e-mail: mardok@pathfinder.gr)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ/ RESPONSIBLE FOR ECONOMIC AFFAIRS:

ΧΑΤΖΗΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΣΤΡΑΤΗΣ / HATZIHARALAMPOUS STRATIS (τηλ.:210-5203633, 6972-550577)

ΟΜΑΔΑ ΕΚΔΟΣΗΣ/ EDITING GROUP:

-Αποστολόπουλος Χρήστος/ APOSTOLOPOULOS Christos (e-mail: chrisap@hol.gr)

-Δόκου Μαρία / ΔΟΚΟΥ Maria (τηλ./tel.: 210 3228373, e-mail: mardok@pathfinder.gr)

-Ζαρίφης Παναγιώτης / ZARIFIS Panagiotis (e-mail: p.zarifis@rp-greece.be)

-Κωστάκης Μάριος / ΚΟΣΤΑΚΙΣ Marios (τηλ./tel.:210 8201786, 6945 521755, e-mail:Marios.Kostakis@dms.culture.gr)

-Λένος Νίκος / LENOS Nikos (τηλ./tel.:210 8201788, 6945 102467, e-mail: nlenos_culture@yahoo.com)

-Μακρή Βασιλική/ ΜΑΚΡΗ Vasiliki (τηλ./tel: 210-3210669, 693-8566810, e-mail: v_makri@yahoo.com)

ΕΚΤΥΠΩΣΗ/PRINTED BY:

Ιδεότυπον (τηλ./tel.: 210 9015939, 9018238, τηλεομ/τυπο/fax: 210 9020762, e-mail: yiannis7@panafonet.gr)

COPYRIGHT©: ΕΝΑΠ Ε.Σ.Δ.Δ.---Απαγορεύεται η αναδημοσίευση του παρόντος ή μέρους του χωρίς την άδεια

της ιδιοκτήτριας Ένωσης Αποφοίτων Ε.Σ.Δ.Δ./

No part or the whole of this publication may be republished without permission from
the owner "Association of the National School of Public Administration Graduates".

ISSN 1109-6349

Σημείωμα της Ομάδας Έκδοσης προς τους αναγνώστες του «Ρηξικέλευθον»

Στο Ρ. θα φιλοξενούνται άρθρα για την πάγια πολιτική που ασκούν (ή θα έπρεπε να ασκούν) Υπουργεία και Υπηρεσίες. Θα δημοσιεύονται οι καταγραφές κατά Υπουργείο που θα βοηθήσουν στην εκπόνηση του πολυπόθητου Μητρώου των Αποφοίτων. Το Ρ. θα στηρίζει την εκδοτική άνοιξη που φέρνουν οι συγγραφικές προσπάθειες αρκετών Αποφοίτων με βιβλιοπαρουσιάσεις των έργων τους.

Η ύλη του Ρ. θα αποτελέσει και το πιο ενδιαφέρον και διαχρονικής σημασίας περιεχόμενο του τόπου της ΕΝΑΠ στο διαδίκτυο. Έτσι τα άρθρα του θα είναι αμέσως προσβάσιμα, ακόμη και πολλά χρόνια μετά, στο απεριόριστο κοινό του διαδικτύου.

Οι στόχοι του Ρ. θα είναι: να γίνει ένας ακόμη σημαντικός συνδετικός κρίκος μεταξύ των Αποφοίτων. Ένα εργαλείο ενότητας, συντονισμού και έμπνευσης για τις δραστηριότητές τους. Ακόμη θα είναι ένα κλασικό μέσο προβολής, δημοσιότητας και πληροφόρησης της Ένωσης. Μία ευπρόσωπη και σοβαρή παρουσία που θα δείχνει τις δυνατότητες της.

Είναι χρήσιμη κάθε νέα φωνή για το Ρ. Δώστε ότι καλύτερο έχετε γράψει για να δημοσιευθεί στα επόμενα τεύχη και συμμετάσχετε στις εργασίες της Ομάδας Έκδοσης, ο πλουραλισμός στην προσφορά και στις ιδέες θα απογειώσει το περιοδικό μας.

Εφ' όσον διαθέτετε υλικό κατάλληλο για δημοσίευση (επιστημονική μελέτη, άρθρο, υπόμνημα, εργασία, πρόταση, διάλεξη, εισήγηση, κείμενο πολιτιστικού περιεχομένου, ανακοίνωση δραστηριοτήτων), το οποίο θα είναι ανάλογο των κατευθύνσεων και του ύφους που “χαράσσει” το παρόν έντυπο, παρακαλούμε να επικοινωνείτε με τους υπεύθυνους σύνταξης και έκδοσης του “Ρηξικέλευθον” (e-mail, τηλ., fax), σε εύλογο χρόνο πριν το τέλος του τριμήνου.

Παρακαλούμε επίσης τα κείμενα να συνοδεύονται, ει δυνατόν, από περιληπτική απόδοσή τους (μέχρι 1 σελίδα) στα αγγλικά, καθώς τα επόμενα τεύχη θα αποστέλλονται και στο εξωτερικό, όπως επίσης θα προβάλλονται και από τις ηλεκτρονικές μας σελίδες στο Διαδίκτυο.

Παρακαλούνται τα μέλη της Ένωσης να στέλνουν τα χρηματικά ποσά των συνδρομών και εγγραφών τους στην Ένωση Αποφοίτων Ε.Σ.Δ.Δ., κατόπιν συνεννοήσεως με τον υπεύθυνο οικονομικών κ. Στρατή Χατζηχαράλαμπος (τηλ.: 2105203633, 6972550577), για λόγους καθαρά πρακτικούς.

Η Ομάδα Έκδοσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Σημείωμα του εκδότη.....	6
2. Άρθρα-Δοκίμια	7
Μαρία Δόκου: Ο εκπαιδευτικός ως υπάλληλος και το εκπαιδευτικό έργο	
3. Τομείς Δημόσιας Πολιτικής.....	15
Νίκος Λένος: Προστασία και διαχείριση της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς: αρχαιολογικός νόμος και διεθνείς συμβάσεις Όλγα Καουνά: Η Σχολή Εθνικής Άμυνας (Σ.ΕΘ.Α.)	
4. Ταξιδιωτικό Χρονογράφημα.....	23
Χρήστος Αποστολόπουλος: Η Ε.Σ.Δ.Δ. στην Ιταλία (13-22 Ιουλίου 2003)	
5. Βιβλιοπαρουσιάσεις και Καλλιτεχνική Κριτική.....	27
Μαρία Δόκου: Χρήστος Σκορίνης: Η έκτη μέρα της πενθήμερης Άννα Φαρούπου: Πολιτιστική Ολυμπιάδα Philip Glass «ΩΡΙΩΝ»	
6. Μητρώο αποφοίτων Ε.Σ.Δ.Δ.....	31
Μαρία Δόκου: Οι απόφοιτοι της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων	

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΦΙΛΟΙ

Η Ένωση έστειλε στην Κυβέρνηση που προήλθε από τις Εθνικές Εκλογές της 7ης Μαρτίου, αναλυτικό υπόμνημα, όπου παρουσιάζεται η σημερινή κατάσταση των αποφοίτων της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, τα προβλήματα και οι προτάσεις για την επιτυχή αντιμετώπισή τους. Στο Υπόμνημα αυτό (με α.π. Ένωσης 13/2004) σημειώνουμε πως σήμερα μόνο 12 απόφοιτοι ΕΣΔΔ κατέχουν το βαθμό του Διευθυντή και μόνο 74 θέση τμηματάρχη. Στη συνέχεια, ο Υπουργός Εσωτερικών με δηλώσεις του στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης παραδέχτηκε την ελλιπή μέχρι σήμερα αξιοποίηση των αποφοίτων, χρησιμοποιώντας την τεκμηρίωση των παραπάνω αριθμών. Η αναγνώριση αυτή και η ήδη επιτευχθείσα θετική επικοινωνία με τη νέα διοίκηση του ΕΚΔΔΑ (τον Πρόεδρο καθηγητή Αθ. Διαμαντόπουλο και τον Γενικό Γραμματέα κ. Βούτσινο), μας κάνει αισιόδοξους για μια νέα φάση, αποτελεσματικής προώθησης των χρονιζόντων θεμάτων. Η αποκατασταθείσα επικοινωνία με την ΑΔΕΔΥ, προσθέτει περαιτέρω αισιοδοξία, προς αυτήν την κατεύθυνση.

Στο διάστημα αυτό (Μάρτιος-Ιούνιος 2004), αισίως, προστέθηκαν τρεις νέοι συνάδελφοι σε θέσεις τμηματάρχων (Ευαγγελία Ζήρα, Παναγούλα Πασχάλη στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Κων/νος Ψαρόβαρκας στο Υπουργείο Υγείας), ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό στους 77. Συγχαρητήρια και καλή εφαρμογή των γνώσεων-δεξιοτήτων που απέκτησαν εντός της ΕΣΔΔ. Η Ένωση είναι πάντα στο πλευρό τους για όλα τα θέματα που μπορεί να υποστηρίξει (συνδικαλιστικά, επιστημονικά κλπ).

Επαναλαμβάνοντας πως το περιοδικό μας είναι ανοιχτό σε κάθε είδους συνεργασία πρόταση, ιδέα, κριτική, αναμένουμε πάντα τις «ρηξικέλευθες» πρωτοβουλίες σας...

Σας ευχόμαστε **ΚΑΛΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ**

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ
Κώστας Παπαδημητρίου

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΩΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

Μαρία Δόκου, Προϊσταμένη Τμήματος στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπ. Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

1. Εισαγωγή

Όντας διοικητικός υπάλληλος στην Κεντρική Υπηρεσία (Κ.Υ.) του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠ.Ε.Π.Θ.), θέλησα να διερευνήσω αν και πώς η απόσπαση εκπαιδευτικών της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. επιδρά στο εκπαιδευτικό τους έργο. Η έννοια του εκπαιδευτικού έργου είναι ευρεία, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της εκπαίδευσης, ο οποίος, όπως αναφέρεται και στις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 1566/85 (Φ.Ε.Κ.167 Α'), είναι να συμβάλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών, ώστε, ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή, να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά. Ένας βασικός συντελεστής για την επίτευξη του σκοπού της εκπαίδευσης είναι το ανθρώπινο δυναμικό, ο εκπαιδευτικός, μέσα από την κατάρτιση, την επιμόρφωση και την προσωπικότητά του.

Η σπουδαιότητα του στόχου της έρευνας καθίσταται φανερή, αν ληφθούν υπόψη οι βασικές αρχές στη Διοίκηση Ολικής Ποιότητας (Δ.Ο.Π.), σύμφωνα με τις οποίες για τη βελτίωση της ποιότητας σημαντικός παράγοντας είναι το έμπυχο δυναμικό και η ποιότητα είναι σύμφυτη με την εμπλοκή και το ενδιαφέρον όλων ανεξαιρέτως των στελεχών και υπαλλήλων που εμπλέκονται σε κάθε επίπεδο δραστηριοποίησης. Τα πορίσματα της έρευνας μπορεί να γενικευθούν και να χρησιμοποιηθούν για να εκτιμηθεί η επίδραση που τυχόν έχει στο εκπαιδευτικό τους έργο η απόσπαση των εκπαιδευτικών σε λοιπές διοικητικές υπηρεσίες αρμοδιότητας ΥΠ.Ε.Π.Θ., όπως είναι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.), το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (Κ.Ε.Ε.), τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, ο Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Ε.Ε.Κ.), το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας (Ε.Ι.Ν.), το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.Ε.Κ.Ε.), τα γραφεία εκπαίδευσης. Στις περιπτώσεις όμως αυτές θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των υπηρεσιών αυτών.

2. Υπάρχουσα Κατάσταση - Προβληματική

Από επισκέψεις σε υπηρεσίες που διεξάγουν έρευνες σε εκπαιδευτικά θέματα, όπως είναι το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (Κ.Ε.Ε.), το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.), το Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης (ΚΕ.ΜΕ.ΤΕ.) της Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (Ο.Λ.Μ.Ε.), προέκυψε ότι στον ελλαδικό χώρο δεν έχουν διεξαχθεί έρευνες σχετικά με την επίδραση στο έργο των εκπαιδευτικών που έχει η απόσπασή τους σε διοικητικές υπηρεσίες. Το ίδιο προέκυψε από τη μελέτη των δελτίων εκπαιδευτικής

αρθρογραφίας, που εκδίδει το Τμήμα ερευνών, τεκμηρίωσης και εκπαιδευτικής τεχνολογίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Στη συνέχεια, προκειμένου να διατυπωθούν οι υποθέσεις εργασίας, μελετήθηκε το θεσμικό πλαίσιο με βάση το οποίο πραγματοποιούνται οι αποσπάσεις εκπαιδευτικών σε διοικητικές υπηρεσίες αρμοδιότητας ΥΠ.Ε.Π.Θ.. Συγκεκριμένα εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 16 Γ' παρ. 6 του Ν.1566/85 (Φ.Ε.Κ. 167 Α') σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 6 του Ν. 2740/99 (Φ.Ε.Κ. 186 Α'), σύμφωνα με τις οποίες οι προαναφερθείσες αποσπάσεις πραγματοποιούνται για τις ανάγκες της υπηρεσίας. Ειδικά οι αποσπάσεις εκπαιδευτικών στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. πραγματοποιούνται με υπουργική απόφαση ύστερα από γνώμη του Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Διοικητικού Προσωπικού (Κ.Υ.Σ.ΔΙ.Π.) του ΥΠ.Ε.Π.Θ. Οι εκπαιδευτικοί που επιθυμούν να αποσπασθούν στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. υποβάλλουν, κατόπιν σχετικής εγκυκλίου, αίτηση, προσκομίζοντας βιογραφικό σημείωμα και αντίγραφα βεβαιώσεων ή πιστοποιητικών που αποδεικνύουν τα προσόντα τους. Ειδικά για την απόσπαση εκπαιδευτικών σε ορισμένες Διευθύνσεις του ΥΠ.Ε.Π.Θ., όπως π.χ. στη Διεύθυνση Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί σε κάποιες περιπτώσεις δίνουν προσωπική συνέντευξη, προκειμένου να διαπιστωθεί η καταλληλότητά τους για τη συγκεκριμένη θέση (σχετ. αρ. Γ2/1660/26.4.2000 και Γ2/1694/5.5.2000 έγγραφα του ΥΠ.Ε.Π.Θ.). Οι αποσπάσεις γίνονται για ένα σχολικό έτος και συνήθως ανανεώνονται και τα επόμενα σχολικά έτη, εκτός αν δεν το επιθυμεί ο εκπαιδευτικός ή έχουν προκύψει πολύ ιδιαίτερες δυσλειτουργίες εξαιτίας του ίδιου του εκπαιδευτικού.

Ιδιαίτερα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο χρόνος απόσπασης των εκπαιδευτικών στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. θεωρείται ότι για κάθε συνέπεια διανύεται στην οργανική τους θέση (άρ.9 παρ.2 του Ν. 2986/2002 - Φ.Ε.Κ. 24 Α' και άρ.16 παρ.8 περ. (στ) του Π.Δ. 50/1996 Φ.Ε.Κ. 45 Α'). Εξαιτίας αυτών των διατάξεων, εκπαιδευτικοί που έχουν οργανική θέση σε επαρχία και είναι αποσπασμένοι στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ., που στεγάζεται σε κτίριο στην Αθήνα, συγκεντρώνουν, σε περίπτωση που επιθυμούν μετάθεση σε άλλη περιοχή, τις ίδιες μονάδες σα να υπηρετούσαν στην επαρχία όπου οι συνθήκες διαβίωσης είναι δυσχερέστερες και οι εκπαιδευτικοί που υπηρετούν εκεί πριμοδοτούνται με περισσότερες μονάδες από αυτούς που υπηρετούν σε σχολεία της Αθήνας. Επομένως είναι φυσικό η διάταξη αυτή να λειτουργεί ως κίνητρο, ώστε εκπαιδευτικοί που θέλουν να εργάζονται στην Αθήνα ή στην Αττική γενικότερα για λόγους συνυπηρέτησης, υγείας, οικογενειακούς ή λοιπούς κοινωνικούς και προσωπικούς λόγους να προτιμούν να αποσπώνται στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ..

Θα μπορούσε λοιπόν να σκεφθεί κανείς ότι οι εκπαιδευτικοί αποσπώνται στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. μόνο για αυτό το λόγο και μόνο για το χρονικό διάστημα μέχρι να μετατεθούν στην περιοχή όπου επιθυμούν. Από την εμπειρία μου όμως, παρατήρησα ότι αρκετοί εκπαιδευτικοί επιθυμούν και παραμένουν αποσπασμένοι στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και αφού έχει εκπληρωθεί ο σκοπός της μετάθεσής τους, αν και το ωράριο εργασίας στο ΥΠ.Ε.Π.Θ. είναι μεγαλύτερο από αυτό στο σχολείο (8 ώρες την ημέρα έναντι 6 ώρες την ημέρα). Αν και άλλοι λόγοι, όπως σχέσεις με μαθητές ή συναδέλφους ή ανάγκη προετοιμασίας εκτός ωρών εργασίας, μπορούν να επηρεάσουν στην περίπτωση αυτή τους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς στην επιλογή της ανανέωσης ή μη της απόσπασής τους, θεωρώ ότι το ωράριο εργασίας παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην απόφασή τους, επειδή από την εμπειρία μου αυτό εμφανίζουν ως κυριότερη αιτία για την οποία επιθυμούν να επιστρέψουν στα σχολεία τους. Οικονομικοί λόγοι δεν επηρεάζουν την απόφαση επιλογής, επειδή ο μισθός είναι ο

ίδιος, πλην ελάχιστων περιπτώσεων όπου οι αποσπασθέντες εκπαιδευτικοί συμμετέχουν σε αμειβόμενες επιτροπές στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ..

Από τα παραπάνω υποδεικνύεται ότι οι εκπαιδευτικοί που επιλέγουν να παραμείνουν ως αποσπασμένοι στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ., συνειδητά ή ασυνείδητα αποκομίζουν κάποια οφέλη. Για να διαπιστωθεί αν αυτή η υπόθεση ισχύει, διεξήγαγα διερευνητική μελέτη με γενικότερο σκοπό να διερευνηθούν ή να ιχνηλατηθούν φαινόμενα ή συμπεριφορές που δεν έχουν γίνει κατανοητές και να ανακαλυφθούν οι πιο σημαντικές παραστάσεις, θέματα και παράγοντες που τα επηρεάζουν. Συγκεκριμένα διερευνήθηκε η γνώμη των εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης για την επίδραση που αναμένεται να ασκήσει στο εκπαιδευτικό τους έργο η απόσπασή τους στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και κατά πόσο η γνώμη αυτή είναι αντικειμενική.

3. Πεδίο - Τεχνική Έρευνας

Λόγω έλλειψης σχετικής βιβλιογραφίας και σχετικών ερευνών επέλεξα την ποσοτική προσέγγιση, ώστε να καλυφθεί όσο το δυνατό μεγαλύτερος αριθμός περιπτώσεων. Την προς εξέταση περίπτωση αποτέλεσαν οι για το σχολικό έτος 2000-2001 αποσπασθέντες εκπαιδευτικοί στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. (περίπου 400 τον αριθμό), αφού ο πληθυσμός στον οποίο στοχεύει η έρευνα είναι ακριβώς οι εκπαιδευτικοί που έχουν αποσπασθεί στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ..

Για τη συλλογή των πληροφοριών έκανα χρήση της τεχνικής των ερωτηματολογίων. Τα ερωτηματολόγια, που διανεμήθηκαν επί τόπου (in situ), περιελάμβαναν ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου με σκοπό να διερευνηθεί πώς η γνώμη τους για την επίδραση της απόσπασής τους στο εκπαιδευτικό τους έργο σχετίζεται με τις αρμοδιότητες που ασκούν ως αποσπασμένοι σε συνδυασμό με τη διάρκεια και τους λόγους απόσπασής τους, το αντικείμενο των σπουδών τους και την εκπαιδευτική και διδακτική τους εμπειρία. Ιδιαίτερα διερευνήθηκε η γνώμη τους για την επίδραση που αναμένεται να έχει η απόσπασή τους πάνω στο διδακτικό τους έργο, την άσκηση των διοικητικών τους καθηκόντων στο σχολείο και τις γνώσεις τους και αντιλήψεις τους για τη δομή και οργάνωση της εκπαίδευσης.

Λήφθηκε μέριμνα οι ερωτώμενοι εκπαιδευτικοί να υπηρετούν σε διάφορες Διευθύνσεις του ΥΠ.Ε.Π.Θ., ώστε το δείγμα να είναι αντιπροσωπευτικό. Σε κάθε Διεύθυνση η επιλογή των εκπαιδευτικών ήταν τυχαία και ανεξάρτητη. Με βάση το οργανόγραμμα του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και τις ομοιότητές τους ως προς τη φύση τους με τις Διευθύνσεις, ανεξάρτητα Τμήματα και Γραφεία του ΥΠ.Ε.Π.Θ., καθώς και ο Διοικητικός Τομέας Τριτοβάθμιας Τεχνολογικής Εκπαίδευσης αντιμετωπίστηκαν στη διεξαγωγή της έρευνας ως Διευθύνσεις. Δε συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα τοποθετημένοι στα Γραφεία Υπουργού, Υφυπουργού, Γενικού Γραμματέα, Ειδικών Γραμματέων, γιατί τα Γραφεία αυτά παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες στη φύση τους σε σύγκριση με τις Διευθύνσεις. Δε συμπεριλήφθηκαν επίσης τα άτομα που ενώ αποσπάστηκαν στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. διατέθηκαν σε άλλες υπηρεσίες, ούτε τα άτομα που αποσπάστηκαν στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. για να καταλάβουν στη συνέχεια με ειδικές διαδικασίες θέσεις Προϊσταμένων Διευθύνσεων ή Τμημάτων.

4. Παρουσίαση και Ανάλυση Δεδομένων

Συγκεντρώθηκαν το Νοέμβριο του 2000 εκατό δεκαοκτώ (118) ερωτηματολόγια από τους κατά το σχολικό έτος 2000-2001 αποσπασμένους εκπαιδευτικούς στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ., τα οποία και επεξεργάστηκαν.

Αρχικά πραγματοποιήθηκαν οι κατανομές των συχνοτήτων μεταβλητών και στη συνέχεια οι διασταυρώσεις ανάμεσα στις μεταβλητές. Συγκεκριμένα έγιναν πίνακες

διασταύρωσης κατηγορικών μεταβλητών και ελέγχθηκε η ανεξαρτησία των μεταβλητών που συμμετείχαν σε κάθε διασταύρωση με το τεστ του χ^2 . Δεδομένου ότι ο κατά Pearson χ^2 έλεγχος ανεξαρτησίας προϋποθέτει ότι τα κελιά με αναμενόμενο πλήθος κάτω των πέντε είναι λιγότερο του 20% του συνόλου των κελιών, χρησιμοποιήθηκαν και τα *συμμετρικά μέτρα Pfi και Cramer's V* που βασίζονται στο χ^2 και για τα οποία δεν ισχύει ο ανωτέρω περιορισμός. Στους πίνακες διασταύρωσης εξετάστηκαν, εκτός των ποσοστών μεταξύ και εντός της κάθε ομάδας μεταβλητών, και οι αναμενόμενες τιμές στα κελιά και τα *προσαρμοσμένα προς τους βαθμούς ελευθερίας υπόλοιπα*. Τιμές των υπολοίπων αυτών εκτός του διαστήματος (-2, 2) αποτελεί ένδειξη ότι οι αντίστοιχες τιμές στα κελιά δεν ήταν στο πλαίσιο των αναμενόμενων. Η μηδενική υπόθεση κατά τον ως άνω έλεγχο των μεταβλητών είναι ότι υπάρχει ανεξαρτησία, ότι δεν υπάρχει δηλαδή συνάφεια μεταξύ των δύο μεταβλητών. Η υπόθεση αυτή απορρίπτεται όταν στον αμφίπλευρο έλεγχο που χρησιμοποιούμε $p < 0,05$.

Για τις περιπτώσεις μεταβλητών ίδιας κατηγορίας για τις οποίες οι πίνακες διασταύρωσης δίνουν ίδιο αριθμό γραμμών με τον αριθμό των στηλών χρησιμοποιήθηκε για τον έλεγχο της συνάφειας των δύο μεταβλητών η τιμή Kappa (K). Τιμή K μεγαλύτερη του 0,75 σημαίνει εξαιρετική συσχέτιση και τιμή K μικρότερη του 0,4 σημαίνει φτωχή συσχέτιση.

4.1. Απαντήσεις ερωτώμενων

Όσον αφορά τις απαντήσεις των αποσπασμένων που συμμετείχαν στην έρευνα, από την κατηγοριοποίηση για την ερώτηση σχετικά με τις αρμοδιότητες που αυτοί ασκούν, προέκυψε ότι κατά ποσοστό 71,2% (επικρατέστερη τιμή) αυτές είναι σχετικές με το αντικείμενο της Διεύθυνσης και ότι κατά ποσοστό 16,1% αυτές αποτελούν γραμματειακή υποστήριξη.

Οι ερωτώμενοι απάντησαν κατά πλειοψηφία ότι η εργασία τους έχει λίγο (ποσοστό 38,1%) ή καθόλου (ποσοστό 27,1%) σχέση με το αντικείμενο των σπουδών τους και ότι ο χρόνος απόσπασής τους στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. συμβάλλει λίγο (ποσοστό 35,6%) ή καθόλου (ποσοστό 28,8%) στη βελτίωση του διδακτικού τους έργου, πολύ (ποσοστό 78,8%) ή αρκετά (ποσοστό 16,1%) στη διευκόλυνσή τους κατά την άσκηση των διοικητικών τους καθηκόντων στο σχολείο, πολύ (ποσοστό 68,6%) ή αρκετά (ποσοστό 24,6%) στη βελτίωση των γνώσεων και των αντιλήψεών τους για τη δομή και οργάνωση της εκπαίδευσης. Επίσης, μετά την κατηγοριοποίηση των σχετικών απαντήσεων, προέκυψε ότι πιστεύουν σε ποσοστό 42,4% έναντι 26,3% ότι αξιοποιείται στη διοίκηση η εκπαιδευτική και διδακτική τους εμπειρία, ενώ ποσοστό 12,7% εμφανίστηκε επιφυλακτικό στις απαντήσεις του. Κατά πλειοψηφία (ποσοστό 62,7%) πιστεύουν ότι θα είναι καλύτεροι εκπαιδευτικοί ή στελέχη εκπαίδευσης όταν γυρίσουν στο σχολείο μετά την απόσπασή τους στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ.

4.2. Η επίδραση της Διεύθυνσης

Αρμοδιότητες * Σχέση Σπουδών

Θεωρείται λογικό η απάντηση που έδωσαν οι ερωτώμενοι όσον αφορά τη σχέση των σπουδών τους με την εργασία τους ως αποσπασμένων εκπαιδευτικών να σχετίζεται με τις αρμοδιότητες που αυτοί ασκούν. Για να ελεγχθεί η υπόθεση αυτή δημιουργήθηκε ο αντίστοιχος πίνακας διασταύρωσης με τις αναμενόμενες τιμές σε κάθε κελί και ο αντίστοιχος πίνακας με τα ποσοστά και τα προσαρμοσμένα υπόλοιπα. Από τα υπόλοιπα αυτά φάνηκε ότι όσοι δήλωσαν ότι ασκούν αρμοδιότητες σχετικές με το αντικείμενο της Διεύθυνσης απάντησαν λίγο περισσότερο από το αναμενόμενο ότι η εργασία τους σχετίζεται πολύ με τις σπουδές τους (τιμή υπολοίπου 2,3).

Συνολικά ο έλεγχος ανεξαρτησίας έδειξε ότι ισχύει η μηδενική υπόθεση, δηλαδή *δεν υπάρχει συνάφεια* μεταξύ των δύο απαντήσεων ($p=0,335>0,05$).

*Διεύθυνση * Σχέση Σπουδών*

Επίσης διερευνήθηκε μήπως η άποψη των εκπαιδευτικών ως προς τη σχέση των σπουδών τους με την εργασία τους σχετίζεται με τη Διεύθυνση όπου είναι τοποθετημένοι. Για να ελεγχθεί αυτή η υπόθεση δημιουργήθηκαν οι αντίστοιχοι πίνακες διασταύρωσης και προέκυψε ότι οι αποσπασμένοι στη Διεύθυνση Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης, στη Διεύθυνση Φυσικής Αγωγής, στη Διεύθυνση Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Σχεδίων και στη Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης απάντησαν περισσότερο από το αναμενόμενο ότι οι σπουδές τους σχετίζονται πολύ με την εργασία τους ως αποσπασμένων. Αντίθετα, *δεν απάντησαν* τόσο όσο αναμενόταν ότι οι σπουδές τους σχετίζονται πολύ ή αρκετά με την εργασία τους οι αποσπασμένοι στη Διεύθυνση Προσωπικού Β/θμιας Εκπαίδευσης. Επίσης, οι αποσπασμένοι στη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής και στη Διεύθυνση Διοικητικών Υποθέσεων Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης φαίνεται ότι απάντησαν λίγο περισσότερο από το αναμενόμενο ότι *δεν υπάρχει καθόλου* σχέση μεταξύ των σπουδών τους και της εργασίας τους. Συνολικά, με βάση τη μηδενική υπόθεση που απορρίφθηκε ($p=0,011<0,05$), προέκυψε ότι *υπάρχει συνάφεια μεταξύ των μεταβλητών «Διεύθυνση» και «Σχέση Σπουδών»*.

Το αποτέλεσμα αυτό κίνησε περαιτέρω την περιέργεια να διερευνηθεί κατά πόσο η Διεύθυνση που υπηρετεί ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός σχετίζεται με τις απαντήσεις που έδωσε ως προς τη συμβολή του χρόνου απόσπασής του στην Κ.Υ του ΥΠ.Ε.Π.Θ. στη βελτίωση του διδακτικού του έργου, στη διευκόλυνσή του κατά την άσκηση των διοικητικών του καθηκόντων στο σχολείο, στη βελτίωση των γνώσεων και των αντιλήψεών του για τη δομή και οργάνωση της εκπαίδευσης, καθώς και ως προς τις απόψεις του περί αξιοποίησης ή μη στη διοίκηση της εκπαιδευτικής και διδακτικής του εμπειρίας και περί βελτίωσής του ως εκπαιδευτικού ή στελέχους εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα:

*Διεύθυνση * Βελτίωση διδακτικού έργου*

Από τους αντίστοιχους πίνακες διασταύρωσης προέκυψε ότι οι αποσπασμένοι στη Διεύθυνση Προσωπικού Β/θμιας Εκπαίδευσης απάντησαν περισσότερο από ότι αναμενόταν ότι *δε βελτιώνεται* το διδακτικό τους έργο με την απόσπαση, ενώ οι αποσπασμένοι στη Διεύθυνση Προσωπικού Ετέρων Κλάδων Δημόσιας Γενικής Εκπαίδευσης πλην Δημοτικής και Μέσης και οι αποσπασμένοι στο Τμήμα Βιβλιοθηκών απάντησαν περισσότερο από ότι αναμενόταν ότι το διδακτικό τους έργο βελτιώνεται αρκετά. Γενικά, *δε φαίνεται να υπάρχει συνάφεια* μεταξύ της Διεύθυνσης όπου υπηρετούν οι εκπαιδευτικοί και της γνώμης τους για τη βελτίωση του διδακτικού τους έργου ($p=0,546>0,05$).

*Διεύθυνση * Διευκόλυνση στα διοικητικά καθήκοντα του σχολείου*

Αντίθετα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση, δηλαδή, *υπάρχει συνάφεια μεταξύ των μεταβλητών «Διεύθυνση» και «Διευκόλυνση στα διοικητικά καθήκοντα σχολείου»*, αφού $p=0,009<0,05$. Από τους αντίστοιχους πίνακες διασταύρωσης προέκυψε ότι οι εκπαιδευτικοί απάντησαν περισσότερο από την αναμενόμενη τιμή i) στη Διεύθυνση Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας και στη Διεύθυνση Οικονομικών Υποθέσεων ότι *δεν πιστεύουν* ότι θα διευκολυνθούν στα διοικητικά καθήκοντα του σχολείου, ii) στη Διεύθυνση Μελετών Στατιστικής και Οργάνωσης και στη Διεύθυνση Οικονομικών Υποθέσεων ότι θα διευκολυνθούν λίγο, iii) στη Διεύθυνση

Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης ότι θα διευκολυνθούν αρκετά. Αντίθετα, στη Διεύθυνση Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης και στη Διεύθυνση Οικονομικών Υποθέσεων αναμενόταν περισσότεροι να απαντήσουν ότι θα διευκολυνθούν πολύ κατά την άσκηση των διοικητικών τους καθηκόντων στο σχολείο.

*Διεύθυνση * Βελτίωση γνώσεων και αντιλήψεων για τη δομή & οργάνωση εκπαίδευσης*

Όσον αφορά τις απόψεις των εκπαιδευτικών ανά Διεύθυνση για την επίδραση της απόσπασής τους στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. στις γνώσεις τους και αντιλήψεις τους για τη δομή και οργάνωση της εκπαίδευσης, φάνηκε ότι απάντησαν περισσότερο από την αναμενόμενη τιμή οι εκπαιδευτικοί i) στη Διεύθυνση Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης και στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης ότι βελτιώνονται λίγο, ii) στη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής ότι βελτιώνονται αρκετά. Επίσης στη Διεύθυνση αυτή αναμενόταν περισσότεροι να απαντήσουν ότι βελτιώνονται πολύ. Πάντως στην περίπτωση αυτή δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση, δηλαδή *υπάρχει ανεξαρτησία* μεταξύ των αντίστοιχων μεταβλητών ($p=0,750>0,05$).

*Διεύθυνση * Αξιοποίηση στη διοίκηση εκπαιδευτικής & διδακτικής εμπειρίας*

Αντίθετα, *υπάρχει συνάφεια* μεταξύ των μεταβλητών «Διεύθυνση» και «Αξιοποίηση στη διοίκηση εκπ/κής & διδακτικής εμπειρίας» ($p=0,046<0,05$). Όπως φάνηκε από τους αντίστοιχους πίνακες διασταύρωσης οι εκπαιδευτικοί απάντησαν περισσότερο από την αναμενόμενη τιμή ότι η εκπαιδευτική και διδακτική τους εμπειρία i) ίσως αξιοποιείται στη Διεύθυνση Προσωπικού Ετέρων Κλάδων Δημόσιας Γενικής Εκπαίδευσης πλην Δημοτικής και Μέσης και στο Τμήμα Βιβλιοθηκών και ii) δεν αξιοποιείται στη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής. Επίσης, περισσότεροι εκπαιδευτικοί στη Διεύθυνση Οικονομικών Υποθέσεων αναμενόταν να απαντήσουν θετικά.

*Διεύθυνση * Καλύτερος εκπαιδευτικός ή στέλεχος εκπαίδευσης*

Όσον αφορά τη γνώμη των εκπαιδευτικών αν πιστεύουν ότι όταν γυρίσουν στο σχολείο θα είναι καλύτεροι εκπαιδευτικοί ή στελέχη εκπαίδευσης, προέκυψε ότι *δεν υπάρχει συνάφεια* με τη Διεύθυνση όπου υπηρετούν ($p=0,114>0,05$). Οι εκπαιδευτικοί της Διεύθυνσης Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας απάντησαν αρνητικά στη συγκεκριμένη ερώτηση περισσότερο από το αναμενόμενο και αναμενόταν περισσότεροι εκπαιδευτικοί στη Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη Διεύθυνση Οικονομικών Υποθέσεων να απαντήσουν θετικά.

4.3. Λοιποί παράγοντες (πλην της Διεύθυνσης) που επηρεάζουν το εκπαιδευτικό έργο

Στη συνέχεια, προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί απαντούν παρόμοια στις απαντήσεις περί βελτίωσης στο διδακτικό τους έργο, διευκόλυνσης στα διοικητικά καθήκοντα του σχολείου και βελτίωσης των γνώσεων και αντιλήψεών τους για τη δομή και οργάνωση της εκπαίδευσης, δημιουργήθηκαν οι αντίστοιχοι πίνακες διασταύρωσης και ελέγχθηκε η τιμή Kappa. Από τους πίνακες αυτούς προέκυψε ότι *υπάρχει συνάφεια μεταξύ των απαντήσεων των εκπαιδευτικών όσον αφορά στη διευκόλυνση στα διοικητικά καθήκοντα σχολείου και στη βελτίωση των γνώσεών τους για τη δομή και οργάνωση της εκπαίδευσης*. Στην περίπτωση αυτή απορρίφθηκε η μηδενική υπόθεση περί ανεξαρτησίας των δύο μεταβλητών, επειδή $p<0,05$.

Ακολούθως κρίθηκε σκόπιμο να εξετασθεί αν οι απαντήσεις αυτές σχετίζονται με τις απαντήσεις των αποσπασμένων εκπαιδευτικών όσον αφορά τη γνώμη τους *για καλύτερο εκπαιδευτικό ή στέλεχος εκπαίδευσης* όταν γυρίσουν στο σχολείο. Από τους

σχετικούς πίνακες διασταύρωσης και τον έλεγχο χ^2 προέκυψε ότι υπάρχει συνάφεια με τις απαντήσεις περί βελτίωσης γνώσεων και αντιλήψεών τους για τη δομή και την οργάνωση της εκπαίδευσης ($p < 0,05$).

Ανεξάρτητες μεταβλητές, όπως η κατοχή μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης ή διδακτορικού, ο χρόνος απόσπασης στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ., η περιοχή μετάθεσης όπου υπάγονται οι εκπαιδευτικοί, η παρακολούθηση σεμιναρίων δεν έχουν συνάφεια με τη γνώμη τους περί καλύτερου εκπαιδευτικού ή στελέχους εκπαίδευσης.

Διερευνήθηκε επίσης και προέκυψε ότι δεν υπάρχει συνάφεια με τις απαντήσεις τους περί σχέσης σπουδών με την εργασία τους ως αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί και καλύτερου εκπαιδευτικού ή στελέχους εκπαίδευσης. Αντίθετα, υπάρχει συνάφεια μεταξύ των μεταβλητών «Σχέση Σπουδών» και «Αξιοποίηση στη διοίκηση εκπ/κής & διδακτικής εμπειρίας» ($p = 0,036 < 0,05$).

Υπάρχει επίσης συνάφεια μεταξύ των μεταβλητών «Αξιοποίηση στη διοίκηση εκπ/κής & διδακτικής εμπειρίας» και «Καλύτερος εκπ/κός ή στέλεχος εκπ/σης» ($p < 0,05$).

Είναι ενδιαφέρον να εξετάσει κανείς πώς αιτιολόγησαν οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί τις απαντήσεις τους περί αξιοποίησης ή μη στη Διοίκηση της εκπαιδευτικής και διδακτικής εμπειρίας τους και πώς τις απόψεις τους σύμφωνα με τις οποίες βελτιώνονται ή όχι ως εκπαιδευτικοί ή στελέχη της εκπαίδευσης.

Συγκεκριμένα, η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που απάντησαν ότι δεν αξιοποιείται στη διοίκηση η εκπαιδευτική και διδακτική τους εμπειρία πιστεύουν ότι δε συνδέονται οι αρμοδιότητές τους με την εκπαίδευση. Αντίθετα, η πλειοψηφία εκείνων που απάντησαν θετικά έθεσαν τους προβληματισμούς τους σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, σύμφωνα με το οποίο λόγω της εμπειρίας τους κατανοούν καλύτερα τα υπηρεσιακά θέματα, αντιμετωπίζουν με μεγαλύτερη ευελιξία τα προβλήματα και τις καταστάσεις που προκύπτουν ακόμα και με το ανθρώπινο δυναμικό, ενημερώνουν το κοινό, τη διοίκηση και την πολιτική ηγεσία περί των πραγματικών συνθηκών που επικρατούν στα σχολεία. Στην κατηγορία «Ίσως» κατατάχθηκαν οι εκπαιδευτικοί που σαφώς διαχώρισαν το διδακτικό έργο από το υπόλοιπο εκπαιδευτικό έργο και ισχυρίστηκαν ότι η διδακτική τους εμπειρία δεν αξιοποιείται, αξιοποιείται όμως η διοικητική και η γενικότερη εκπαιδευτική εμπειρία τους.

Κατ' ανάλογο τρόπο, όσοι απάντησαν ότι δεν πιστεύουν ότι θα γίνουν καλύτεροι εκπαιδευτικοί ή στελέχη εκπαίδευσης εστίασαν την απάντησή τους στη διοικητική φύση των καθηκόντων που ασκούν στο ΥΠ.Ε.Π.Θ. και τόνισαν ότι καλύτερος εκπαιδευτικός γίνεται κανείς μέσα στην τάξη. Αντίθετα, αυτοί που απάντησαν θετικά, κατά πλειοψηφία έθεσαν και πάλι τις απαντήσεις τους σε ένα γενικότερο προβληματισμό, σύμφωνα με τον οποίον ωφελούνται από την ευρύτερη αντίληψη που αποκτούν για τα εκπαιδευτικά θέματα μέσα από τη συνεχή αλληλεπίδραση κατά την εργασία τους ως αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί. Οι εκπαιδευτικοί που οι απαντήσεις τους κατατάχθηκαν στην κατηγορία «Ίσως» τόνισαν ότι θα προσεγγίζουν καλύτερα τα διοικητικά, γεγονός που θα τους βοηθήσει κυρίως ως στελέχη εκπαίδευσης, όχι όμως και τα παιδαγωγικά θέματα.

Τονίζεται ιδιαίτερα ότι οι απαντήσεις αυτές προήλθαν από τους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς, που κατά μεγάλη πλειοψηφία ισχυρίστηκαν ότι αποσπάστηκαν στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. για λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς ή οικονομικούς.

5. Συμπεράσματα

Οι εκπαιδευτικοί που αποσπώνται στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ., κυρίως για προσωπικούς, οικογενειακούς ή οικονομικούς λόγους, αποκομίζουν οφέλη όσον αφορά τα διοικητικά θέματα και τη γενικότερη αντίληψή τους για τη δομή και την οργάνωση της εκπαίδευσης. Εμφανίζονται όμως διαφορετικοί ως προς τις απόψεις τους του πώς γίνεται κάποιος καλύτερος εκπαιδευτικός. Υπάρχουν εκπαιδευτικοί που θεωρούν για τη βελτίωσή τους απαραίτητη την προσφορά έργου μέσα στην τάξη, άλλοι που πιστεύουν στην απόκτηση ευρύτερης αντίληψης περί των εκπαιδευτικών θεμάτων και τέλος υπάρχουν οι εκπαιδευτικοί που αναγνωρίζουν και τους δύο παράγοντες ως απαραίτητα στοιχεία για τη βελτίωσή τους.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και η Διεύθυνση που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί, αφού, όπως αποδείχθηκε προηγουμένως, από εκεί εξαρτάται αν θα διευκολυνθούν όταν γυρίσουν στο σχολείο στην άσκηση των διοικητικών τους καθηκόντων, αν η εργασία τους ως αποσπασμένων έχει σχέση με το αντικείμενο των σπουδών τους, και αν αξιοποιείται στη διοίκηση η εκπαιδευτική και διδακτική τους εμπειρία.

Τα πορίσματα της έρευνας αυτής μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω μελέτης, ώστε να διερευνηθεί πού θα πρέπει να τοποθετούνται οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί στην Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ., ώστε και οι ίδιοι να βελτιώνονται στο εκπαιδευτικό τους έργο, αλλά και η Διοίκηση να επωφελείται από την εκπαιδευτική και διδακτική τους εμπειρία.

Οι στατιστικοί πίνακες λόγω του όγκου τους δεν ήταν δυνατόν να συμπεριληφθούν στο παρόν άρθρο. Είναι όμως στη διάθεση κάθε ενδιαφερόμενου.

ΤΟΜΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Νίκος Λένος, *Επιθ.-Ελεγκτής Δ.Δ.-αποσπ. από το Υπουργείο Πολιτισμού*

[Συνοπτική αναφορά βάσει σχετικής ανακοίνωσης σε ημερίδα του Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα: «Κράτος και Δημόσια Πολιτική»-30.5.2003.

Η ανακοίνωση πραγματοποιήθηκε με αφορμή την εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας το 2001 στο πλαίσιο αντίστοιχου Μεταπτυχιακού Προγράμματος]

Α. Πλαίσιο Πολιτιστικής Στρατηγικής

i) Ο συμβολικός και ουσιαστικός χαρακτήρας της πολιτικής προστασίας και διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στην περίπτωση αυτή αναφερόμαστε στην πολιτική διαμόρφωσης, συνέχειας και εμπλουτισμού της “κουλτούρας” της κοινωνίας των πολιτών σε εθνικό και διεθνές διαπολιτισμικό επίπεδο, μέσω της ευαισθητοποίησης για την αισθητική και την ιστορικής φόρτισης σημασία των πολιτιστικών αγαθών. Θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για μία πολιτική διατήρησης της πολιτισμικής μνήμης.

Τι όμως θεωρείται πολιτιστική παράδοση και πολιτιστική κληρονομιά σε μία χώρα και πώς αυτές αντιμετωπίζονται τόσο από την πολιτεία όσο και από το κοινωνικό σύνολο; Ως εντόπιες εκφράσεις πολιτισμικής μνήμης ή και ως αντίστοιχες όψεις μίας οικουμενικής πολιτισμικής διάδρασης;

Πρόκειται για υλικά αγαθά-τοπία, κτίρια, μνημεία και αντικείμενα-καθώς και για άυλα αγαθά όπως η γλώσσα, η λογοτεχνία καθώς και η χορευτική και μουσική παράδοση του κάθε τόπου.

Ο πολιτιστικός αυτός πλούτος μεταβιβάζεται από γενιά σε γενιά. Η πολιτιστική κληρονομιά κάθε λαού και κάθε έθνους αποτελεί ενιαίο σύνολο που βοηθά τους ανθρώπους να συνδέσουν το παρόν με το παρελθόν τους, πραγματοποιώντας με αυτόν τον τρόπο μια ζωτικής σημασίας λειτουργία.

Ο ρόλος της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι, λοιπόν, δυναμικός: πολιτιστική κληρονομιά δεν είναι μόνο τα νεκρά αντικείμενα ή ξεχασμένα έθιμα που έχουν από καιρό παραμεριστεί. Ο ρόλος της είναι δυναμικός και ορατός σε όλους εκείνους που επιθυμούν να εμβαθύνουν πέρα από την επιφάνεια των πραγμάτων. Ένας από τους στόχους της πολιτικής για τον πολιτισμό είναι να φέρει στο προσκήνιο τον δυναμικό αυτόν ρόλο της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Πρέπει να αναγνωριστεί, σε τελική ανάλυση, η ύπαρξη δεσμών μεταξύ της πολιτιστικής κληρονομιάς (υλικής και άυλης) και της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης των κοινωνιών καθώς και της καθημερινής ζωής των πολιτών.

ii) Μοντέλα (τυπολογία) πολιτιστικής στρατηγικής.

Σύμφωνα με εισήγηση του Καθηγητή κ. Μακρυδημήτρη σε συνέδριο στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών τον Απρίλιο του 2002 με θέμα «Παγκοσμιοποίηση και Πολιτιστικές Ταυτότητες», την οποία ενστερνίζομαι κατά την παρούσα ανάλυση, όρος και συνθήκη της οικουμενικότητας του ανθρώπινου πνεύματος είναι η ανεξαρτησία και η αυτοτέλειά του, η ελεύθερη ανάπτυξη και εξέλιξή του, η δική του ιδιαίτερη και αυτόνομη “επιμέλεια εαυτού”, όπως θα έλεγε ο Foucault υπενθυμίζοντάς μας το σωκρατικό παράδειγμα της “τέχνης του βίου”. Τελικά ίσως αυτό είναι και το βαθύτερο νόημα της οικουμενικότητας του πολιτιστικού φαινομένου. Ενός φαινομένου που εκτυλίσσεται σε τρεις αλληλένδετες διαστάσεις:

1. τη διατήρηση ζωντανής της πολιτιστικής παράδοσης και κληρονομιάς, δηλαδή της συνέχειας του είναι στο χώρο και τον χρόνο,
2. την ανάδειξη της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας και ιδιομορφίας, δηλαδή της διαφοράς από άλλα συναφή συστήματα, και
3. τη διάθεση και την ετοιμότητα να δέχεται επιδράσεις και επιρροές από εκφάνσεις του πνεύματος και του πολιτισμού που σημειώνονται σε άλλους τόπους και λαούς.

Το είδος της πολιτιστικής στρατηγικής, που εντελώς συνοπτικά σκιαγραφήσαμε προηγουμένως, αντιστοιχεί σε αυτό που θα χαρακτηρίζαμε ως τον ιδεότυπο “της δημιουργικής σύνθεσης και της διαλεκτικής επικοινωνίας”.

Θεωρούμε δε εδώ ότι υπερτερεί συντριπτικά έναντι των αντιπάλων του από ποιοτικής σκοπιάς, τουλάχιστον στο θεωρητικό επίπεδο, καθώς ανταποκρίνεται πολύ θετικότερα στις προϋποθέσεις της οικουμενικότητας του ανθρώπινου πνεύματος.

Πρόκειται για το μοντέλο, το οποίο θεωρούμε ότι επικρατεί στην πολιτική της χώρας μας για την πολιτιστική κληρονομιά και παράδοση, αλλά και, εν γένει, για το σύνολο της πολιτικής της στον τομέα του Πολιτισμού.

Θεωρείται επίσης αυτονόητο, ότι η πολιτική αυτή, ως προς την εφαρμογή του συγκεκριμένου μοντέλου πρέπει να συνεχισθεί, σε συνεργασία πάντα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και τη Διεθνή Κοινότητα, όχι μόνο σε νομικό, αλλά και σε ουσιαστικό-επιχειρησιακό επίπεδο.

Τα ανωτέρω προκύπτουν από τη συγκριτική επισκόπηση με ορισμένες από τις εναλλακτικές πολιτιστικές στρατηγικές, που μπορεί να διακρίνει κανείς από αναλυτικής απόψεως.

Οι στρατηγικές αυτές, που οριοθετούν αντίστοιχες πολιτιστικές πολιτικές και κατευθύνσεις, είναι οι ακόλουθες:

1. η στρατηγική της περιχαράκωσης και του απομονωτισμού,
2. η στρατηγική της πολιτιστικής υποταγής και της εξάρτησης, και
3. η στρατηγική του πολιτιστικού συγκρητισμού και της ανομίας.

Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί ιδιαίτερο ζήτημα πολιτιστικής αλλά και πολιτικής στρατηγικής στην εποχή μας, που δεν αγγίζει μόνο τα αυτιά των ειδικών, αλλά και του απλού κοινού που ευαισθητοποιείται σε τέτοια θέματα. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε συνέδριο του ICOM (Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων), που διοργανώθηκε στην Αθήνα στις 10 Οκτωβρίου του 2000, ειπώθηκε ότι τα ετήσια κέρδη που αποφέρει το εμπόριο κλεμμένων έργων τέχνης και αρχαιοτήτων υπολογίζονται στα 11 δισεκατομμύρια δολάρια. 60.000 έργα τέχνης γίνονται αντικείμενα κλοπής στην Ευρώπη κάθε χρόνο. Αποτελεί γεγονός αδιαμφισβήτητο ότι η παράνομη διακίνηση πολιτιστικής κληρονομιάς είναι ο τρίτος

πιο διαδεδομένος τύπος παράνομου εμπορίου παγκοσμίως μετά το εμπόριο των ναρκωτικών και των όπλων.

Πριν από αρκετά χρόνια η ιστορία του πολιτισμού συνδεόταν εξολοκλήρου με την ιστορία της υψηλής τέχνης. Τα μνημεία δηλαδή ταυτίζονταν με αξίες αισθητικές, που είναι όμως δυναμικά μεταβαλλόμενες, τόσο στο χώρο, όσο και στο χρόνο. Σήμερα η ιστορία του πολιτισμού καλύπτει ευρύτατους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας και ως μνημεία θεωρούνται επίσης οι υλικές μαρτυρίες με ιστορικό, εθνολογικό ή επιστημονικό ενδιαφέρον. Τα μνημεία δεν εκτιμώνται μεμονωμένα, αλλά σε συνάφεια με ποικίλους παράγοντες, όπως το φυσικό περιβάλλον, τον ιστορικό χώρο, το συγκεκριμένο σύνολο στο οποίο εντάσσονται -στενό, όπως κτίρια, και ευρύτερο, όπως κτιριακά συγκροτήματα και πόλεις-. Η απόστασή από το περιβάλλον τους μειώνει αυτομάτως τη σημασία τους.

B. Πλαίσιο Νομικής Προστασίας

Ο Νόμος 3028/2002 “Περί Προστασίας των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς” (νέος αρχαιολογικός νόμος).

Τα τελευταία χρόνια από τα χείλη κάθε υπουργού πολιτισμού εξαγγελόταν η εισαγωγή ενός νέου αρχαιολογικού νόμου στο ελληνικό έννομο σύστημα για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Για πολλά έτη προετοιμαζόταν ο νέος αρχαιολογικός νόμος, που η εισαγωγή του στο ελληνικό έννομο σύστημα σκοπό είχε να καλύψει τις υπάρχουσες αδυναμίες, αναχρονισμούς και τα κενά των νόμων που ισχύουν μέχρι σήμερα για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και να τους συστηματοποιήσει σε ένα ενιαίο κείμενο, ικανό να διασφαλίσει ρεαλιστικά την αστείρευτη ελληνική πολιτιστική κληρονομιά. Τελικά ο νέος νόμος δημοσιεύθηκε στις 28.6.2002 ως Ν.3028/02.

Βασική καινοτομία του νέου αρχαιολογικού νόμου είναι ότι υιοθετεί νέο χρονολογικό όριο για τη διάκριση των προστατευόμενων πολιτιστικών αγαθών. Πιο αναλυτικά, διαιρεί τα πολιτιστικά αγαθά σε τρεις κατηγορίες:

Τα αρχαία, που χρονολογούνται μέχρι του 1830

Νεώτερα, όσα χρονολογούνται από το έτος 1830 και είναι προγενέστερα των εκάστοτε εκατό ετών.

Σύγχρονα, όσα είναι μεταγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών.

Σημαντικό σημείο είναι επίσης ότι προστατεύει και τα άυλα πολιτιστικά αγαθά, όπου εντάσσει τις εκφάνσεις του παραδοσιακού και λαϊκού μας πολιτισμού, όπως μύθους, έθιμα, δρώμενα, μουσική, τραγούδια, προφορικές παραδόσεις και παραδοσιακές τεχνικές. Εισάγει επίσης ένα ευρύτερο πλαίσιο προστασίας των αρχαιολογικών χώρων και των εναλίων αρχαιοτήτων απαγορεύοντας στις ζώνες προστασίας την υποβρύχια δραστηριότητα με αναπνευστικές συσκευές.

Όσον αφορά στο επίμαχο θέμα της ιδιοκτησίας και κατοχής των πολιτιστικών αγαθών, ορίζει ότι όλα τα κινητά αρχαία μνημεία που χρονολογούνται μέχρι και το 1830 ανήκουν στο Κράτος κατά κυριότητα και νομή και είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας (άρθρο 7). Προβλέπει ακόμα ιδιαίτερα αυστηρές διατάξεις για την άσκηση του επαγγέλματος του αρχαιοπώλη και της ιδιότητας του συλλέκτη. Προβλέπει ότι οι δύο αυτές ιδιότητες δεν επιτρέπεται να συνυπάρχουν στο ίδιο άτομο. Οι συλλέκτες απαγορεύεται να αποκτούν πολιτιστικά αγαθά, εφόσον υπάρχουν υποψίες ότι προέρχονται από παράνομες ενέργειες. Από την άλλη πλευρά όμως, ο νόμος προωθεί φορολογικές ελαφρύνσεις, δίνοντας τη δυνατότητα σε κατόχους πολιτιστικών αγαθών να πληρώνουν σε είδος τις οφειλές τους προς το δημόσιο.

Ένα θετικό μέτρο προς την κατεύθυνση της προστασίας είναι οι αυστηρές ποινές που εισάγει το εν λόγω νομοσχέδιο για τους παραβάτες που φτάνουν μέχρι και σε κάθειρξη είκοσι ετών. Μάλιστα, ο ισχύων πλέον νόμος δεν κάνει διάκριση μεταξύ 'αχρήστων' και 'χρησίμων' αρχαίων, πράγμα που συνιστά σημαντική καινοτομία σε σχέση με τον ΚΝ του 1932.

Διεθνείς Συμβάσεις για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών

Το 1954 ψηφίστηκε από την UNESCO η **Διεθνής Σύμβαση της Χάγης που αφορά την προστασία των πολιτιστικών αγαθών σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης**. Η χώρα μας έχει επικυρώσει τη Σύμβαση αυτή με το νόμο 1114/81 (ΦΕΚ Α' 6).

Στις 14-11-1970 ψηφίστηκε στο **Παρίσι η Σύμβαση της Unesco που αφορά στα μέσα προστασίας και καταπολέμησης της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και διακίνησης της κυριότητας των πολιτιστικών αγαθών**. Η Σύμβαση αυτή "κινήθηκε" από την Unesco με στόχο την προστασία των πολιτιστικών αγαθών σε καιρό ειρήνης.

Η Unesco, επίσης, έχει αναλάβει ως κύρια αποστολή της, όσον αφορά στο πολιτιστικό πεδίο, να ενθαρρύνει την αναγνώριση, προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς που θεωρείται ως εξέχουσας παγκόσμιας σημασίας για την ανθρωπότητα. Αυτή η αποστολή απέκτησε μορφή με τη λεγόμενη **Σύμβαση για την προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς που υιοθέτησε η Unesco το 1972**.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στη Σύμβαση αυτή η Unesco συνδέει την πολιτιστική κληρονομιά με το φυσικό περιβάλλον αξιολογώντας και θέτοντας στο ίδιο ιεραρχικό επίπεδο τα μνημεία της φύσης με τα μνημεία του ανθρώπινου πολιτισμού. Η Σύμβαση λοιπόν αυτή συγχωνεύει και συνενώνει δύο διαφορετικές πολιτικές: από τη μία πλευρά την αποσόβηση κινδύνων που απειλούν πολιτιστικά μνημεία ή αλλιώς ακίνητα πολιτιστικά αγαθά και από την άλλη την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Με το πνεύμα αυτό συμβαδίζει και το Ελληνικό Σύνταγμα τόσο του 1975/86 όσο και το αναθεωρημένο και ισχύον από το 2001, τοποθετώντας πλάι-πλάι στο ίδιο άρθρο την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Κατά τούτο, η συνταγματική αυτή ρύθμιση είναι πρωτοποριακή και συμφωνεί με τη διεθνή αντίληψη. Η Ελλάδα κύρωσε τη Σύμβαση του 1972 το 1981 με το νόμο 1126.

Στο πλαίσιο της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς έχουν υπογραφεί σε διεθνές επίπεδο και άλλες συμβάσεις, οι σπουδαιότερες από τις οποίες είναι οι ακόλουθες:

Η **Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία της αρχαιολογικής κληρονομιάς** που υπεγράφη στο **Λονδίνο το 1969** στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η χώρα μας έχει κυρώσει τη Σύμβαση (Ν. 1127/81).

Η **Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τις παραβάσεις που αφορούν πολιτιστικά αγαθά**, που υπεγράφη στους **Δελφούς το 1985**. Η Σύμβαση αυτή ασχολείται με τις ποινικές πτυχές της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών.

Η Σύμβαση της Unesco του 1970 συμπληρώθηκε από τη **Σύμβαση UNIDROIT (Διεθνές Ινστιτούτο για την ενοποίηση του Ιδιωτικού Δικαίου) του 1995 για τα κλαπέντα ή παρανόμως εξαχθέντα πολιτιστικά αγαθά**. Η Σύμβαση αυτή επιδιώκει να διευκρινίσει τις ασάφειες και τις γενικότητες της Συμβάσεως της Unesco. Φιλοδοξεί να γίνει αποδεκτή τόσο από τις χώρες "εξαγωγής", όσο και από τις χώρες "εισαγωγής" ή "διαμετακομίσεως" (transit).

Το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (ICOM)-ελληνικό Τμήμα του οποίου λειτουργεί στην Ελλάδα από τις αρχές της δεκαετίας του '80- υιοθέτησε στο Μπουένος Άιρες το 1986 **Κώδικα Επαγγελματικής Δεοντολογίας των Μουσείων**, που έχει αδιαμφισβήτητη σημασία, αν και όχι δεσμευτική ισχύ.

Στις 18 Αυγούστου 1999 στο Παρίσι η Γενική Διάσκεψη της Unesco κατήρτισε **προσχέδιο Σύμβασης για την προστασία της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς**. Η χώρα μας στο σημείο αυτό έχει πρωτοπορήσει, καθώς ήδη από τον ΚΝ 5351/32 προστατεύεται η υποθαλάσσια πολιτιστική μας κληρονομιά.

Οι διεθνείς αυτές συμβάσεις δεν έχουν τόσο νομική δεσμευτική ισχύ όσο ηθικό δεσμευτικό χαρακτήρα και δε συνοδεύονται από κατάλληλη προσαρμογή του εθνικού δικαίου των κρατών που τις έχουν προσυπογράψει. Επιπλέον, παρουσιάζουν αρκετές ελλείψεις και αδυναμίες, που δεν αναλύονται στην παρούσα συνοπτική αναφορά.

Προστασία Πολιτιστικών Αγαθών-Σύνοψη

Η προστασία των πολιτιστικών αγαθών είναι αναμφίβολα μία επιτακτική ανάγκη, για τον πρόσθετο λόγο ότι το διεθνές εμπόριο και λαθρεμπόριο έργων τέχνης γνωρίζει μεγάλη άνθηση κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Οι ολοένα αυξανόμενοι κίνδυνοι που απειλούν τα πολιτιστικά αγαθά, κινητά και ακίνητα, ώθησαν την τελευταία πενήνταετία διεθνείς οργανισμούς, όπως την Unesco και το Συμβούλιο της Ευρώπης, να πάρουν πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση του προβλήματος σε διεθνές επίπεδο. Αποτέλεσμα αυτών των κινητοποιήσεων ήταν η σύναψη διεθνών συμβάσεων για την αντιμετώπιση επιμέρους θεμάτων της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς. Όμως, η αληθινή βαρύτητα των συμβάσεων αυτών δεν είναι μεγάλη, καθώς τις έχουν υιοθετήσει, κατά το πλείστον, οι χώρες “εξαγωγής” πολιτιστικών αγαθών. Γενικά, έχει παρατηρηθεί ότι τα κράτη διακρίνονται από μία εσωστρέφεια στο θέμα της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και μια εμμονή στις εθνικές τους νομοθεσίες για το θέμα.

-
1. *[Οφείλω να ευχαριστήσω την κ. Βασ. Μακρή, απόφ. ΕΣΔΔ για την πολύτιμη βοήθειά της σε αρκετά σημεία της αρχικής ανακοίνωσης]*
 2. *[Στο ανωτέρω κείμενο δεν αναφέρονται σημειώσεις και παραπομπές, λόγω της συνοπτικής αναφοράς στην αρχική ανακοίνωση]*

Η ΣΧΟΛΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ (Σ.ΕΘ.Α.)

Όλγα Καουνά, Στέλεχος στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών Διόσμιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

Η Σχολή Εθνικής Άμυνας ιδρύθηκε το έτος 1950, με έδρα τη Θεσσαλονίκη. Το έτος 1952 μεταφέρθηκε στην Αθήνα. Από το 1984 λειτουργεί στο Αβερώνφειο Μέγαρο, της πρώην Σχολής Ευελπίδων.

Το διατηρητέο κτίριο της Σχολής είναι δωρεά του εθνικού ευεργέτη Γεώργιου Αβέρωφ, κτίστηκε από τον αρχιτέκτονα Τσίλλερ 1889-1894.

Η Σχολή λειτουργεί συνεχώς επί 53 έτη χωρίς διακοπή έχοντας εκπαιδεύσει 56 σειρές και απέδωσε στις Ένοπλες Δυνάμεις και τον κρατικό μηχανισμό 4128 Επιτελείς Εθνικής Άμυνας.

Η Σ.ΕΘ.Α. είναι Σχολή Ανωτάτων Αμυντικών Σπουδών διοικούμενη από Ανώτατο Αξιωματικό των Ενόπλων Δυνάμεων (Αντιστράτηγο ή Υποστράτηγο ή αντίστοιχου βαθμού των άλλων Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων). Υπάγεται Διοικητικά και Εκπαιδευτικά στο Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας (Γ.Ε.Ε.Θ.Α.) και από πλευράς Διοικητικής Μέριμνας στο Γενικό Επιτελείο Στρατού (Γ.Ε.Σ.).

Η Σχολή έχει ως αποστολή την επιμόρφωση στις Αμυντικές Σπουδές Ανώτερων Αξιωματικών των τριών κλάδων Ενόπλων Δυνάμεων ύστερα από εισήγηση των αρμόδιων Γενικών Επιτελείων, Ανώτερων Αξιωματικών των Σωμάτων Ασφάλειας, του Πυροσβεστικού Σώματος, του Λιμενικού Σώματος, Ανώτερων Αξιωματικών και Κρατικών Λειτουργών της Κυπριακής Δημοκρατίας, των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και Ανώτερων Αξιωματικών συμμαχικών και φιλικά προσκείμενων κρατών, με απόφαση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και επιπλέον Υπαλλήλων των Υπουργείων, Οργανισμών και Επιχειρήσεων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, με σκοπό να καταστούν ικανοί επιτελείς να χειρίζονται θέματα Εθνικής Άμυνας, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους.

Η Σχολή λειτουργεί και ως επιστημονικός φορέας στο χώρο των Ενόπλων Δυνάμεων για θέματα Αμυντικής Πολιτικής και Εθνικής Στρατηγικής.

Τα θέματα εκπαίδευσης αφορούν όλους τους τομείς που έχουν σχέση με την Εθνική Άμυνα της χώρας όπως: Διεθνές περιβάλλον, θέματα γεωπολιτικού ενδιαφέροντος της Ελλάδας, στρατηγική, ανθρώπινα δικαιώματα και στρατηγική δυνάμεων, εθνικά θέματα και ανάλυση αυτών, Εθνική πολιτική και πολιτική Εθνικής Άμυνας, χειρισμός κρίσεων, τεχνολογία, οικονομία, επισκέψεις στο εσωτερικό και εξωτερικό καθώς και ανταλλαγή επισκέψεων με αντίστοιχες Σχολές άλλων κρατών.

Η εκπαίδευση γίνεται:

Με κανονική φοίτηση διάρκειας 9 περίπου μηνών. Αρχίζει το Σεπτέμβριο και λήγει το Μάιο του επόμενου έτους. Ο αριθμός των εκπαιδευμένων ορίζεται ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες. Κάθε χρόνο έρχεται σε κάθε Υπουργείο ή Οργανισμό ενημερωτικό για τον αριθμό των θέσεων της επόμενης εκπαιδευτικής σειράς. Συνήθως ο αριθμός των υπαλλήλων οι οποίοι μπορούν να φοιτήσουν στη Σχολή είναι ένας (1) υπάλληλος από κάθε Υπουργείο, με εξαίρεση το Υπουργείο Εξωτερικών και το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, που ορίζονται δυο (2) υπάλληλοι από έκαστο. Οι

υπάλληλοι πρέπει να είναι κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Π.Ε.), με βαθμό Α'. Ο υπάλληλος, που επιθυμεί να φοιτήσει στη Σχολή, υποβάλλει σχετική αίτηση στη Διοίκηση και κατόπιν οι αιτήσεις περνάνε από Υπηρεσιακό Συμβούλιο της οικείας υπηρεσίας, προς έγκριση. Η έγκριση μεταβιβάζεται στο Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας, το οποίο εισηγείται και αποφασίζει το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

Με αλληλογραφία διάρκειας 10 περίπου μηνών. Αρχίζει το Σεπτέμβριο και λήγει τον Ιούλιο του επομένου έτους. Ο αριθμός των εκπαιδευμένων ποικίλει. Αφορά τους Αξιωματικούς των τριών κλάδων των ενόπλων δυνάμεων.

Το εκπαιδευτικό προσωπικό της Σχολής είναι στρατιωτικό και πολιτικό, μόνιμα τοποθετημένο ή και διορισμένο για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Περιλαμβάνει:

- ✱ τους Εκπαιδευτές οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την υλοποίηση των Κύκλων Σπουδών. Ως έργο τους έχουν να καθοδηγούν, να κατευθύνουν, να βοηθούν και να αξιολογούν τους σπουδαστές (για το ενδιαφέρον τους).
- ✱ τους Συμβούλους Σπουδών οι οποίοι είναι διακεκριμένες προσωπικότητες στο χώρο τους, Ανώτατοι Διπλωμάτες, Καθηγητές Πανεπιστημίου και Ανώτατοι ε.α Αξιωματικοί.
- ✱ τους Ειδικούς Συμβούλους στους τομείς Διεθνών Σχέσεων και Εξωτερικής Πολιτικής, Οικονομίας, Έρευνας και Τεχνολογίας, Αμυντικών Σπουδών, Εξοπλισμών και Ανάπτυξης Οπλικών Συστημάτων, Στρατηγικών Θεμάτων.
- ✱ τους Εξωτερικούς Ομιλητές οι οποίοι είναι Πολιτικά Πρόσωπα (Αρχηγοί Κομμάτων ή εκπρόσωποι αυτών), Υπουργοί, Πρέσβεις συμμαχικών και φίλων χωρών, ηγεσία των Ενόπλων Δυνάμεων, Καθηγητές Πανεπιστημίων, Διευθυντές μεγάλων Οργανισμών, ανώτεροι και ανώτατοι Αξιωματικοί καθώς και υψηλόβαθμοι Υπάλληλοι Υπουργείων και Οργανισμών.

Οι μέθοδοι εκπαίδευσης για τους Σπουδαστές με κανονική φοίτηση είναι:

- ☼ Διαλέξεις σε συνδυασμό με τη συζήτηση που αποτελούν τη βασική μέθοδο για την ανάπτυξη των προς σπουδή θεμάτων.
- ☼ Συζήτηση πάνω στις απόψεις των ομιλητών κατά τη διάρκεια των διαλέξεων αποτελεί την κύρια μέθοδο διερεύνησης και κατανόησης των θεμάτων.
- ☼ Σεμινάρια (Ημερίδες, Δημερίδες κλπ).
- ☼ Διπλωματικές και Οικονομικές Επισκοπήσεις οι οποίες διενεργούνται με σκοπό την εξάσκηση των σπουδαστών στη συλλογή (από τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο και λοιπά Μ.Μ.Ε.) των σημαντικότερων θεμάτων μιας ορισμένης περιόδου, την ανάπτυξη της ικανότητάς τους να επιλέξουν τη σημαντικότερη είδηση, να δικαιολογήσουν την επιλογή αυτή και να εξοικειωθούν στην παρουσίαση της επισκόπησης στο ακροατήριο.
- ☼ Μελέτες Εργασίες οι οποίες είναι δυο (2) ατομικές και μία (1) ομαδική για κάθε σπουδαστή.
- ☼ Διατριβές οι οποίες έχουν ως σκοπό την εξάσκηση των σπουδαστών στη σύνταξη, διερεύνηση του τιθεμένου θέματος σε βάθος και η παρουσίασή της σε ακροατήριο.

Οι Εργασίες και οι Διατριβές αφορούν θέματα Εξωτερικής και Αμυντικής πολιτικής.

☼ *Εκπαιδευτικά Ταξίδια Εσωτερικού- Εξωτερικού.*

Σκοπός των ταξιδιών του Εσωτερικού είναι η απόκτηση γνώσης επί της στρατιωτικής, γεωγραφικής, δημογραφικής, τεχνοοικονομικής, πολιτιστικής κατάστασης, των δυνατοτήτων και προοπτικών ανάπτυξης της επισκεπτόμενης περιοχής όπως και η επίδραση αυτής στην Εθνική Άμυνα. Οι επισκέψεις διενεργούνται στις κατά τόπους Νομαρχίες και Στρατηγεία Σχηματισμών, όπως και σε εγκαταστάσεις που ενδιαφέρουν από απόψεως Εθνικής Άμυνας. Μετά το πέρας του ταξιδιού υποβάλλονται από τους σπουδαστές Εκθέσεις Εκτίμησης Κατάστασης ταξιδιού.

Σκοπός των ταξιδιών του Εξωτερικού είναι να γνωρίσουν οι σπουδαστές την υφιστάμενη πολιτική, οικονομική, δημοσιονομική και στρατιωτική κατάσταση των επισκεπτόμενων χωρών.

Ακόμη να ενημερωθούν για την οργάνωση, αποστολή και το ρόλο των Ενόπλων Δυνάμεων, τα Στρατηγικά σημεία των χωρών αυτών, που ενδιαφέρουν την εθνική τους άμυνα ή επηρεάζουν την άμυνα της Ελλάδας.

Επιπλέον στόχος των ταξιδιών είναι να αναπτυχθεί η συνεργασία με τις αντίστοιχες Σχολές εξωτερικού και οι σχέσεις με συμμαχικά και φιλικά προσκείμενα κράτη. Μετά το πέρας του ταξιδιού υποβάλλονται από τους σπουδαστές Εκθέσεις Εκτίμησης Κατάστασης Περιοχής Ταξιδιού.

Το κόστος των ταξιδιών καλύπτεται από τα αρμόδια Υπουργεία, που υπάγονται οι Διοικητικοί υπάλληλοι και οι Αξιωματικοί, υποχρεωτικά.

☼ *Επισκέψεις σε στρατιωτικές εγκαταστάσεις, οργανισμούς, βιομηχανικές μονάδες στρατηγικής σημασίας, με σκοπό την ενημέρωση των σπουδαστών σχετικά με την οργάνωση, αποστολή, λειτουργία, τις ανάγκες, τα προβλήματα και τις δυνατότητες συμβολής αυτών στην Εθνική Άμυνα.*

☼ *Ασκήσεις Χειρισμού Κρίσεων οι οποίες διενεργούνται με σκοπό την εξάσκηση και εξοικείωση των Σπουδαστών με τις υπάρχουσες διαδικασίες χειρισμού κρίσεων.*

Η αξιολόγηση των σπουδαστών είναι αποτέλεσμα της συμμετοχής, του ενδιαφέροντος των σπουδαστών στη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, των βιβλιοπαρουσιάσεων, των παρουσιάσεων των επισκοπήσεων (διπλωματικές-οικονομικές), των εργασιών τους (ατομικές-ομαδικές) και της παρουσίασης της διατριβής τους στο τέλος της εκπαιδευτικής χρονιάς.

Υπήρξα σπουδάστρια της 56^η εκπαιδευτικής σειράς της Σχολής Εθνικής Άμυνας, με κανονική φοίτηση και η εμπειρία μου είναι μοναδική τόσο από άποψη εκπαίδευσης αλλά και από άποψη επαφής και συνεργασίας με πολιτικούς υπαλλήλους άλλων Υπουργείων και Ανώτερους Αξιωματικούς των τριών κλάδων των ενόπλων δυνάμεων, της Αστυνομίας, του Λιμενικού.

Αποκόμισα γνώσης σε θέματα Εξωτερικής Πολιτικής, στρατηγικής, άμυνας καθώς και μια διαφορετική αντίληψη ως προς τον τρόπο σκέψης και λειτουργίας των ενόπλων δυνάμεων, ο οποίος σε αντίθεση με τη Δημόσια Διοίκηση είναι καθορισμένος- τυποποιημένος και ο τρόπος δράσης είναι συγκεκριμένος και προβλέψιμος.

Βέβαια ο τίτλος σπουδών, που αποκτά ο απόφοιτος της Σ.ΕΘ.Α. τυπικά δεν προσθέτει κάτι επιπλέον στην εξέλιξη του πολιτικού υπαλλήλου σε αντίθεση με τους στρατιωτικούς, που η Σ.ΕΘ.Α. αποτελεί το διαβατήριο της μελλοντικής τους εξέλιξης στις ένοπλες δυνάμεις.

ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

Η Ε.Σ.Δ.Δ. ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ (13-22 ΙΟΥΛΙΟΥ 2003)

Χρήστος Β. Αποστολόπουλος, *Ακόλουθος Τύπου*

Το όνειρο

Όλα ξεκίνησαν σαν ένα τρελό όνειρο. Σαν μια από αυτές τις συνήθεις τρελές σκέψεις που στοιχειώνουν τις νύχτες του χειμώνα, που συζητιούνται μεταξύ λικέρ και ξηρών καρπών στις χριστουγεννιάτικες συναθροίσεις. Η σκέψη για μια ομαδική καλοκαιρινή εξόρμηση έμοιαζε απλή από την απόσταση του χειμώνα? απλά αναζητούσε μορφή και περιεχόμενο που θα την έφερναν λίγο πιο κοντά στην πραγματικότητα. Μια χαραμάδα της μνήμης έφερε στο νου την Κάτω Ιταλία. Μια χαραμάδα, ένα κενό στη βιωμένη σχέση με τη μεγάλη Πύλη της Δύσης, ένας δρόμος που επιτακτικά καλούσε να τον γνωρίσουμε. Τα ένδοξα ερείπια της Ρώμης, οι κουκλίστικες πόλεις της Τοσκάνης, τα κανάλια της Βενετίας, οι παρελάσεις της μόδας στο Μιλάνο, έμοιαζαν εικόνες γνωστές, ή τουλάχιστον προσιτές σε ένα πλατύ κοινό, που είτε τις ήξερε και τις αγαπούσε ήδη, ή θα μπορούσε ευκολότατα να τις γνωρίσει με ένα από τα πολλά δημοφιλή τουριστικά πακέτα για αυτούς τους προορισμούς. Το δικό μας ταξίδι ήθελε έναν πιο δύσκολο δρόμο. Έναν δρόμο που περνούσε μέσα ένα παρόν πρόσφορο για εξερεύνηση και οδηγούσε σε δεσμούς ιστορικούς, σε μνήμες ανεξίτηλα χαραγμένες, στη μαγεία και την πολυπλοκότητα αυτού που συνηθίσαμε να αποκαλούμε Μεγάλη Ελλάδα. Κάτω Ιταλία και Σικελία, λοιπόν. Ένα ταξίδι εξωτερικού, μα και «εσωτερικού» ταυτόχρονα. Ένα ταξίδι στον άγνωστο Νότο μιας ισχυρής χώρας, στις περιοχές που ακόμα και σήμερα, σε πολλά επίπεδα πολιτικής, αποτελούν συγκρίσιμο παράδειγμα ανάλυσης με μέρος ή το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Τα βήματα που οδήγησαν στην αναχώρηση ήταν πολλά, σχεδόν ένα ταξίδι από μόνα τους, σίγουρα μια δύσκολη αλλά πολύτιμη εμπειρία για το δίδυμο των διοργανωτών-συντονιστών. Τι να πρωτοβάλει κανείς σε ένα πρόγραμμα δέκα ημερών από τον ατελείωτο φυσικό και πολιτιστικό πλούτο του κάτω μέρους της ιταλικής μπότας και του μεγαλύτερου νησιού της Μεσογείου; Και πώς να επιτύχει το άριστο αποτέλεσμα με τον καλύτερο δυνατό συνδυασμό ποιότητας και τιμής; Η διαπραγμάτευση με το εξειδικευμένο τουριστικό γραφείο ήταν κοπιώδης και συναρπαστική συνάμα. Λίγο πριν από το Πάσχα η πρόσκληση ενδιαφέροντος είχε αναρτηθεί στους πίνακες ανακοινώσεων της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης ενώ ακολούθησε και η ανακοίνωση στη Γενική Συνέλευση της Ένωσης Αποφοίτων της Σχολής. Ακολούθησαν δύο μήνες πυκνών διεργασιών αλλά και μεγάλης προσμονής μέχρι τη στιγμή της αναχώρησης. Την Κυριακή 13 Ιουλίου 2003 λίγο πριν τις 12 το μεσημέρι ένα πολύχρωμο ετερόκλητο πλήθος είχε γεμίσει το πεζοδρόμιο μπροστά από τη συμβολή της Σταδίου με την Ομόνοια. Σπουδαστές και απόφοιτοι, συνοδοί και φίλοι ήταν έτοιμοι για επιβίβαση στο πούλμαν που μέσω Πάτρας θα μας οδηγούσε στον προορισμό μας. Το όνειρο της κρύας χειμωνιάτικης νύχτας μπορούσε πλέον να αρχίσει...

Το οδοιπορικό

Η εκδρομή ξεκίνησε με τη μετάβαση στην Πάτρα, την επιβίβαση και διανυκτέρευση στο πλοίο και την άφιξη νωρίς το πρωί της επόμενης μέρας στο Μπάρι.

Μετά από μια σύντομη στάση στο γραφικό χωριό των τρούλων Αλμπερομπέλο φτάσαμε στον πρώτο κύριο προορισμό μας, το Λέτσε. Φιλική πόλη το Λέτσε κατέκτησε γρήγορα τις καρδιές μας με το ιστορικό κέντρο και τις πολύ όμορφες γωνιές του. Η λεγόμενη και «πρωτεύουσα του μπαρόκ» ή «Φλωρεντία του Νότου» χρησίμευσε επίσης ως ορμητήριο για μια βόλτα στην καστρόπολη του Ότραντο και στα ελληνόφωνα χωριά Καλιμέρα και Κοριλιάνο. Μέσα στον κάμπο του Σαλέντο, σε ένα σημείο όπου εκ πρώτης όψεως τίποτα δεν προιδαίνει για κάτι τέτοιο, ήταν συγκινητικό να βλέπει κανείς να ξεφυτρώνουν ελληνικά ονόματα και εν συνεχεία να γνωρίζει ανθρώπους που με κόπο προσπαθούν να διατηρήσουν την παράδοση της γκρεκάνικης διαλέκτου, αλλά και να προωθήσουν τη γνώση της ελληνικής γλώσσας μέσα στη χράνη της κυρίαρχης ιταλικής κουλτούρας. Η επόμενη μέρα περιείχε ένα κοπιαστικό ταξίδι μέσα από την πανέμορφη Καλαβρία: κολπίσκοι κι ακρωτήρια, αλλά και ορεινά τοπία αντάξια των πιο όμορφων ελλαδικών, χωριά-σφηκοφωλιές στα απότομα βουνά οδηγούν στη σκέψη ότι αυτή η περιφέρεια είναι το κρυμμένο διαμάντι της Ιταλίας. Στο τέλος της διαδρομής φτάσαμε στο Ρήγιο με το πολύ σημαντικό Αρχαιολογικό Μουσείο και την όμορφη περατζάδα δίπλα στη θάλασσα. Ήτανε σούρουπο όταν μπήκαμε στο μικρό φέρρυ για το πέρασμα στη Σικελία... ένα πέρασμα με βάρος και ιστορία χιλιετηρίδων. Πρώτος σταθμός η Μεσσήνη: πόλη άνιση στην όψη, με εντυπωσιακές πλατιές λεωφόρους να δίνουν τη θέση τους σε άναρχα δομημένες γειτονιές και με την εικόνα παρακμής σε πολλούς κεντρικούς δρόμους να μην μπορεί να κρύψει την ομορφιά της πλατείας του καθεδρικού ναού. Υπό τους ήχους εκλεκτών ιταλικών ασμάτων πήραμε το δρόμο της βόρειας ακτής του νησιού. Με το τοπίο να θυμίζει Κρήτη στα αριστερά και το Τυρρηνικό να απλώνεται βαθυγάλαζο στα δεξιά η μαγεία ήταν εξασφαλισμένη. Αν και η απίστευτη ζέστη υπονόμεισε τη βραχεία παραμονή στην όμορφη Κεφαλού, η εντυπωσιακή της θέση στη σκιά ενός γιγάντιου βράχου, η γραφική ρυμοτομία της και η ομορφιά του καθεδρικού της ναού χαρακτήθηκαν για πάντα στη μνήμη. Αργά το απόγευμα, εν μέσω ιστοριών για τη Μαφία και ενός ήλιου που έδινε υπέροχες αποχρώσεις στη γη και στη θάλασσα, φτάσαμε σε μια πολιτεία που από την πρώτη κιόλας στιγμή έφερνε στο νου «οικεία δεινά»: Παλέρμο. Αχανής πόλη, πάνω από μισή ώρα διαδρομή μέσα στους μποτιλιαρισμένους δρόμους για να φτάσουμε στο κεντρικό ξενοδοχείο. Οι εκδρομείς δεν έχασαν χρόνο και ξεχύθηκαν για να προλάβουν άλλος τα μαγαζιά, άλλος τα μουσεία, άλλος απλά για να γνωρίσει μια πόλη μουντή και γκριζα στην πρώτη όψη. Ο περίπατος το σούρουπο ανάμεσα στα παραμελημένα κτήρια ανέδιδε εικόνα παρακμής, ενώ οι μόνιμοι κάτοικοι έδειχναν σα να θέλουν να κρυφτούν όσο πιο γρήγορα γίνεται στο καβούκι τους. Μια βόλτα για φαγητό το βράδυ και η περιήγηση με το πούλμαν το επόμενο πρωί μας υπενθύμισαν ότι το Παλέρμο είναι μεγαλούπολη και ως τέτοια θέλει χρόνο για να την καταλάβεις και, ίσως, να την αγαπήσεις. Από το Δημαρχείο που είχε χαραγμένη στους τοίχους του την πολυτάραχη σικελική ιστορία έως την υποβλητική Μαρτοράνα η διάθεση ομόρφαινε και προετοιμαζόταν για την άνοδο στο πιο όμορφο, ίσως, μνημείο που κρατάει στα σπλάχνα της η σικελική γη: στον καθεδρικό ναό του Μονρεάλε, εντυπωσιακά διακοσμημένο όπου κι αν γύριζε το μάτι με πανέμορφα βυζαντινά ψηφιδωτά. Το χρυσό φόντο και το πλήρες εικονογραφικό πρόγραμμα με τις σκηνές από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη έκοβαν την ανάσα. Η μέρα εκείνη, φαίνεται, ήταν σχεδιασμένη για τα μεγάλα. Κι έτσι η επόμενη στάση δεν μπορούσε να υστερήσει: Επίσκεψη και περιήγηση στην Κοιλιάδα των Ναών, σε έναν επιμήκη αρχαιολογικό περίπατο με όμορφη θέα προς τη θάλασσα από τη μια και προς τη σύγχρονη πόλη του Αγκριτζέντο (Ακράγαντα) από την άλλη. Ήταν ήδη απόγευμα, ωστόσο η ζέστη ήταν και πάλι έντονη, υπενθύμιζε ότι βρισκόμασταν στην καρδιά της Μεσογείου, όχι πολλά ναυτικά μίλια μακριά από την Τυνησία και τη Λιβύη. Ξαναμπήκαμε στην ενδοχώρα για να φτάσουμε το βράδυ στις Συρακούσες. Το τοπίο ήταν πια ολότελα «ελληνικό» με τα ξεραμένα στάχυα στους κάμπους, τα ελαιόδεντρα και τη θαμνώδη βλάστηση στους χαμηλούς λόφους. Οι θρυλικές Συρακούσες μας υποδέχτηκαν με τα νυχτερινά τους φώτα. Όσοι άντεξαν, έσπευσαν να κάνουν ένα

πρώτο αναγνωριστικό “by night”. Η επόμενη μέρα επρόκειτο να χαρακτηριστεί ομόθυμα από όλους τους εκδρομείς ως η καλύτερη του ταξιδιού. Η επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο των Συρακουσών, εντυπωσιακή από μόνη της, εκτοξεύτηκε στα ύψη όταν χάρη στην εξαιρετη ξενάγηση θυμηθήκαμε την ιστορία μας του Γυμνασίου και την τραγική σικελική εκστρατεία της Αθηναϊκής Δημοκρατίας. Και για να πειστούμε για την αξία του «επάθλου» εκείνου του άτυχου πολέμου, οργώσαμε με τα πόδια μας την όμορφη Ορτυγία, το νησάκι-πυρήνα της αρχαίας και μεσαιωνικής πόλης, με τα υπέροχα σοκάκια, με το Ντουόμο που διασώζει τρεις διαφορετικούς ρυθμούς και εποχές, με την Κρήνη της Αρέθουσας που ανέκαθεν γοήτευε τους ποιητές, με το λαϊκό πανηγύρι από το απόγευμα και μετά. Η παραμονή στη Σικελία έμελλε να κλείσει πανηγυρικά την επόμενη μέρα με την επίσκεψη στην κοσμοπολίτικη Ταορμίνα, με το σεργιάνι στα ακριβά μαγαζιά, την εντυπωσιακή θέα από το αρχαίο θέατρο και το πλήθος που όσο έπεφτε το απόγευμα έσπαγε με χρώματα και θορύβους τη μεσημεριανή γαλήνη της πολίχνης.

Με την αντίστροφη διαδρομή προς το Μπάρι και το ταξίδι του γυρισμού στην Ελλάδα πέρασε στην ιστορία ένα ταξίδι που από πολλές πλευρές, διαφορετικές ίσως, ανάλογα με την οπτική του καθένα μας, έμελλε να μείνει ανεξίτηλα χαραγμένο στη μνήμη. Αποχωριστήκαμε τον ιταλικό Νότο με μια αίσθηση οικειότητας με τον κόσμο που είχαμε ανακαλύψει. Δεν ήταν μόνο η κληρονομιά της Μεγάλης Ελλάδας και του Βυζαντίου που έκανε έντονη την παρουσία της στα μνημεία και τα τοπωνύμια. Δεν ήταν καν η επίσκεψη στα ελληνόφωνα χωριά της Απουλίας και η επαφή με ανθρώπους που μάχονται για τη διατήρηση της ελληνικής σπίθας σε αυτά τα μέρη. Ήταν, πάνω από όλα, η δύναμη των τόπων και των τοπίων που γεννούσαν την οικειότητα: τα λιόδεντρα, τα μποστάνια, το συναρπαστικό ανάγλυφο, τα απόκρημνα βράχια και η βαθυγάλαξη θάλασσα, η «οικειότητα του χώρου» που θύμιζε τον Μπροντέλ και όλους όσους επιμένουν να μιλούν για έναν ενιαίο μεσογειακό χώρο και εξηγούσε κατά κάποιον τρόπο την ιστορία και τους δεσμούς που αυτή ανέπτυξε ανάμεσα στην ιταλική και την ελληνική χερσόνησο.

Στις επαφές μας με τους ντόπιους Ιταλούς επικράτησε το καλό κλίμα, με πολλά κοινά σημεία επαφής αλλά και ορισμένες αναπόφευκτες διαφορές στις συνήθειες (δεν μπορέσαμε να συνηθίσουμε τα ωράρια λειτουργίας των εστιατορίων, ενώ η αναζήτηση παγωμένου καφέ ήταν πάντα μια περιπέτεια με αβέβαιο αποτέλεσμα). Οι συγκρίσεις με την ελληνική πραγματικότητα ήταν συνεχείς... οι προφανείς ομοιότητες με την Ελλάδα αλλά και η φήμη για τον «προβληματικό» Ιταλικό Νότο που φιλοξενεί ορισμένες από τις φτωχότερες επαρχίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση ευνοούσαν αυτήν τη «συγκριτική» προσέγγιση. Η αλήθεια είναι ότι εντυπωσιαστήκαμε από τα έργα υποδομής, οδικά κυρίως, που στολίζουν αυτήν την φερόμενη ως προβληματική περιοχή. Από την άλλη δεν έλειψαν τα σημάδια της παρακμής, ειδικά στην Μεσσήνη και στο Παλέρμο. Μια πτυχή που μας εξέπληξε από κάθε άποψη ήταν το κόστος ζωής, το οποίο, τουλάχιστον σε επίπεδο βασικών καταναλωτικών αγαθών, χαρακτηρίζεται απόλυτα συγκρίσιμο, αν όχι και χαμηλότερο από το αντίστοιχο ελληνικό, με αποκορύφωμα τις εντυπωσιακά φτηνές τιμές στον καφέ και στο (απαραίτητο σε κάθε ταξίδι στην Ιταλία...) παγωτό-χωνάκι.

«...και ιστορία οι παρέες»

Δε θα μπορούσε, τέλος, να λείπει μια αναφορά και στο ίδιο το γκρουπ. Είτε αγαπά κανείς τις ομαδικές εκδρομές, είτε όχι, δεν μπορεί να αρνηθεί ότι αυτού του είδους τα ταξίδια συνιστούν μοναδική ανθρώπινη εμπειρία. Το ταξίδι μας στη Νότια Ιταλία-Σικελία δε θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση. Θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι η εξιστόρηση των διασχέσεων μέσα στη 47μελή ομάδα εκδρομέων και συνοδών αποτελεί πόλο ισοδύναμο με το περιηγητικό μέρος του ταξιδιού. Η κλασική ανθρώπινη τυπολογία που συναντάται σε αυτού του είδους τις ομάδες ήταν παρούσα και στη δική μας εκδρομή: υπήρχαν ο διασκεδαστής και η ωσει «Μελίνα», οι καλόβολοι και οι γκρινιάρηδες, οι ... «απαρατήρητοι», οι μαζικοί συλλέκτες

προμηθειών από το πλούσιο πρωινό, οι ξενύχτηδες που δεν πτοούνταν από το σφιχτό πρόγραμμα και τα πρωινά ξυπνήματα αλλά και οι μονίμως καθυστερημένοι στην τραπεζαρία του πρωινού, οι καταναλωτικοί που έψαχναν ως και στη μικρότερη πόλη το τάδε εξάρτημα της δείνα ιταλικής φίρμας, οι φανατικοί της κάμερας (και της βιντεοκάμερας), όσοι έζησαν ως το μεδούλι την εμπειρία και «μεγάλως αγαπήθησαν» από όλους και όσοι ένιωθαν εαυτούς ή έγιναν αντιληπτοί ως παρείσακτοι σε αυτήν και, σε μερικές περιπτώσεις, απομυθοποιήθηκαν από γνωστούς και αγνώστους. Ξεχωριστή μνεία πρέπει να γίνει για τον αρχηγό και τον ξεναγό της αποστολής: χωρίς την ευελιξία και τη συνεργασιμότητα του πρώτου και την ευρυμάθεια του δεύτερου το ειδικό βάρος της εκδρομής θα ήταν κατά πολύ μικρότερο.

Σε κάθε περίπτωση και με την άνεση που χαρίζει πια η χρονική απόσταση από τα γεγονότα, ο τελικός απολογισμός της εμπειρίας είναι αναμφίβολα θετικός. Σε οργανωτικό επίπεδο υπήρξε μια θαυμάσια δοκιμή προσέγγισης των σπουδαστών της Ε.Σ.Δ.Δ. με την Ένωση Αποφοίτων, μια συνεργασία που πιστεύεται ότι θα συνεχιστεί με τη διοργάνωση και άλλων συναφών εκδηλώσεων και την ουσιαστικότερη δυνατή επικοινωνία μεταξύ του εκάστοτε παρόντος και της ιστορίας της Σχολής. Σε ουσιαστικό επίπεδο, η εκδρομή υπενθύμισε σε όσους ήδη γνώριζαν και υπέδειξε στους λιγότερο μυημένους πόσο αντέχουν στους αιώνες τα κατά Δημήτρη Μαυρίκιο «γεφύρια του Ιονίου», πόσο είναι χρέος ολονών μας σε όποιο μετερίζι κι αν βρισκόμαστε να τα αγαπάμε και να τα στεριώνουμε.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

Η ΕΚΤΗ ΜΕΡΑ ΤΗΣ ΠΕΝΘΗΜΕΡΗΣ

Συγγραφέας: Χρήστος Σκορίνης

Εκδόσεις: Αλεξάνδρεια

Αθήνα, 2003

**Επιμέλεια: Μαρία Δόκου, Προϊστάμενη Τμήματος στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας
και Θρησκευμάτων**

« Η έκτη μέρα της πενθήμερης » είναι ένα σύγχρονο μυθιστόρημα με ήρωες μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας που ασκούν τα εκπαιδευτικά τους καθήκοντα σε ένα ορεινό δυσπρόσιτο σχολείο της Πελοποννήσου. Οι δραστηριότητες των δύο βασικών ηρώων, ενός άντρα και μιας γυναίκας, φιλολόγων, πρώην ζευγαριού, υποκινούνται από τις προσωπικές τους επιθυμίες και το κοινό επεισοδιακό τους παρελθόν εν αγνοία των λοιπών συναδέλφων τους. Το αποτέλεσμα είναι μια ιστορία μυστηρίου με απρόσμενες εξελίξεις, που σε συνδυασμό με το χιούμορ που υποβόσκει, προκαλεί ευχάριστα το ενδιαφέρον του αναγνώστη μέχρι την τελευταία σελίδα.

Το συγκεκριμένο μυθιστόρημα είναι επίσης σημαντικό, αν εξεταστεί από την πλευρά της « διοικητικής » ή, ακριβέστερα στη συγκεκριμένη περίπτωση, της « εκπαιδευτικής » λογοτεχνίας. Ο συγγραφέας Χρήστος Σκορίνης, όντας φιλόλογος, που έχει υπηρετήσει σε ορεινό σχολείο αλλά και έχει εργασθεί στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, γίνεται ένας έμμεσος εσωτερικός αξιολογητής του εκπαιδευτικού συστήματος που διατηρεί, όμως, την ευαισθησία του λογοτέχνη και προβάλλει έντεχνα τις προσδοκίες για κάτι διαφορετικό.

Συγκεκριμένα, ομαλά και ανεπαίσθητα στη ροή της ιστορίας, θίγονται θέματα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, όπως είναι οι διαδικασίες πρόσληψης εκπαιδευτικού προσωπικού, υποδοχής, στήριξης και ένταξης των νέων εκπαιδευτικών, θέματα κουλτούρας και επικοινωνίας στον εκπαιδευτικό οργανισμό, καθώς και θέματα χρηματοδότησης των σχολείων.

Η εικόνα που σκιαγραφείται αποτυπώνει μια εκπαιδευτική δραστηριότητα που καταλήγει σε ρουτίνα, αν οι εκπαιδευτικοί προσηλωθούν στείρα στη διδακτέα ύλη και στο τυπικό τους καθήκον και δεν αναπτύξουν με δική τους πρωτοβουλία μηχανισμούς αυτοανάπτυξης. Τα προβλήματα έλλειψης προσωπικού στα μικρά απομακρυσμένα σχολεία, η ανάγκη μετακίνησης των εκπαιδευτικών για συμπλήρωση ωραρίου, η μη αναπτυγμένη πολιτιστική ζωή στα χωριά και η κλειστή επαρχιακή κοινωνία επηρεάζουν και την προσωπική ζωή των εκπαιδευτικών, οι οποίοι προσπαθούν να αναπτύξουν σχέσεις μεταξύ τους, έστω και τυπικές.

Ιδιαίτερο ρόλο στην όλη εκπαιδευτική δραστηριότητα φαίνεται να έχει ο Διευθυντής του σχολείου. Είναι το μόνο πρόσωπο στην εκπαιδευτική ιεραρχία που εμφανίζεται να έχει προσωπική επαφή με το διδακτικό προσωπικό. Η Διεύθυνση

Εκπαίδευσης και οι σχολικοί σύμβουλοι εμφανίζονται απρόσωποι που εμπλέκονται μόνο αν τους ζητηθεί, μέσα από την τυπική διαδικασία, και πάντα μέσω του διευθυντή του σχολείου. Η Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων εμφανίζεται ακόμα πιο απόμακρη να καθορίζει συγκεντρωτικά τους παιδαγωγικούς σκοπούς με εγκυκλίους. Σε κεντρικό επίπεδο φαίνεται να σχεδιάζεται και να υλοποιείται και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, κυρίως με τη μορφή σεμιναρίων, χωρίς όμως αυτή να επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες των εκπαιδευτικών. Ο Διευθυντής του σχολείου, αν και αναγνωρίζει τη σημασία της επιμόρφωσης, εμφανίζεται να ενδιαφέρεται περισσότερο για την τυπική διεκπεραίωση των διοικητικών και διδακτικών καθηκόντων των εκπαιδευτικών. Πρωτίστως επιθυμεί να μην προκαλούνται συγκρούσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών ή αντιπαλότητες με τους μαθητές οι οποίες θα τον άφηναν εκτεθειμένο μπροστά στην προϊστάμενη αρχή, τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης, ή θα τον έφεραν σε αντιπαράθεση με τους γονείς των μαθητών ή τους τοπικούς άρχοντες.

Παρ' όλ' αυτά, οι ήρωες του μυθιστορήματος, έστω και άθελά τους, αποδεικνύουν ότι το σχολείο είναι ένας ζωντανός οργανισμός, όπου εκπαιδευτικοί έρχονται σε επαφή με το πιο ενδιαφέρον κομμάτι της κοινωνίας, τους νέους ανθρώπους. Η επαφή αυτή αναζωογονεί τους εκπαιδευτικούς που τροφοδοτούνται από τη ζωντάνια που εκπέμπουν οι μαθητές. Είναι, επίσης, ιδιαίτερα ελκυστική η δυνατότητα των εκπαιδευτικών να επηρεάζουν και να διαμορφώνουν τους μαθητές ως προσωπικότητες. Πόσο μεγάλη είναι η δυνατότητα αυτή; Οι ειδικότητες και οι διαφορετικές κουλτούρες των εκπαιδευτικών τι ρόλο μπορούν να παίξουν; Μήπως δρουν αντιφατικά στην ψυχολογία των παιδιών; Ο συγγραφέας έντεχνα προσεγγίζει τους προβληματισμούς αυτούς και προκαλεί τον αναγνώστη να δώσει τις δικές του απαντήσεις.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ
PHILIP GLASS «ΩΡΙΩΝ»

«Με βραδιές σαν κι' αυτές συνειδητοποιούμε όλοι μας ότι αυτό το καλοκαίρι κάτι συμβαίνει στην Αθήνα ...»

Άννα Φαρούπου, Στέλεχος στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

Κάτω από το φως του ολόγιμου καλοκαιριάτικου φεγγαριού, στους πρόποδες του βράχου της Ακρόπολης, ο δημοφιλής αμερικανός συνθέτης Philip Glass, στις 3 και 4 Ιουνίου, μάγεψε το αθηναϊκό κοινό παρουσιάζοντας στον μυσταγωγικό και επιβλητικό χώρο του Ωδείου Ηρώδου του Αττικού το μουσικό πολυεθνικό σύνολο «Ωρίων».

Πρόκειται για την παγκόσμια πρεμιέρα του νέου έργου του Philip Glass, που φέρει τον τίτλο «Ωρίων» και το οποίο είναι παραγγελία της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας. Ο Ωρίωνας αποτελεί τον μεγαλύτερο αστερισμό στο νυχτερινό ουρανό και είναι ορατός και στα δύο ημισφαίρια της γης, όλες τις εποχές του χρόνου. Η παγκοσμιότητα του Ωρίωνα στο χωροχρόνο ώθησε τον μουσικοσυνθέτη να επιλέξει συμβολικά τον αστερισμό αυτό ως τίτλο για την συγκεκριμένη μουσική παράσταση.

Ο πρωτοποριακός δημιουργός συγκέντρωσε μουσικούς από όλο τον κόσμο σε μια προσπάθεια να συνταιριάσει στοιχεία από παραδόσεις της Ανατολής και της Δύσης επιδιώκοντας έτσι να αναδείξει τον πολυεθνικό χαρακτήρα των Ολυμπιακών Αγώνων και να δημιουργήσει ένα πραγματικά παγκόσμιο ήχο.

Η βραδιά ήταν ονειρεμένη...ο χώρος μαγευτικός! Το Ηρώδειο φόραγε τα γιορτινά του και εξέπεμπε θετική ενέργεια και αισιοδοξία σ' όσους παρευρίσκονταν εκεί.

Το μουσικόφιλο, καλοντυμένο κοινό με εκπροσώπους της πολιτικής ηγεσίας και του καλλιτεχνικού χώρου, συνέρεε από νωρίς στο θέατρο. Ωστόσο η προσέλευση θα μπορούσε να ήταν και ικανοποιητικότερη...

Η παράσταση άρχισε... καλλιτέχνες ποικίλων μουσικών ρευμάτων έκαναν την παρουσία τους στη σκηνή: Mark Atkins από την Αυστραλία (didjeridoo), Ashley Macisaac από τη Νέα Σκωτία του Καναδά (βιολί), Wu Man από την Κίνα (pipa), Foday Musa Suso από την Αφρική (Kora), Gaurav Mazumdar από την Ινδία (sitar), το μουσικό συγκρότημα Uakti από τη Βραζιλία και τέλος η δική μας Ελευθερία Αρβανιτάκη.

Τα διαφορετικά και περίεργα μουσικά όργανα, οι τοπικές ενδυμασίες των καλλιτεχνών, ιδιαίτερα η σκοτσέζικη φούστα του Ashley Macisaac, έγιναν αντικείμενο ψυθιριστού σχολιασμού από τους περισσότερους. Ο αναδυόμενος μουσικός ήχος ταξίδευε τις ψυχές και το μυαλό των παρευρισκομένων από τη μια άκρη της γης στην άλλη, από την Κίνα στον Καναδά, από την Αφρική στην Αυστραλία και τη Βραζιλία. Η γλώσσα της μουσικής που δεν γνωρίζει σύνορα έγινε απ' όλους μονομιάς κατανοητή καθώς δεν έχει ανάγκη σκέψης αλλά μόνο συναισθημάτων.

Η ισότητα ανάμεσα στις νότες, η εναλλαγή και το συνταίριασμα των διαφορετικών πολυεθνικών ήχων έδιναν ένα μοναδικό ηχητικό αποτέλεσμα. Μετά

την μουσική περιπλάνηση του ηχητικού ταξιδιού στο οποίο αφέθηκαν όλοι, το κοινό υποδέχθηκε με ζωνρά χειροκροτήματα την αγαπημένη του Ελευθερία Αρβανιτάκη, η οποία με εντυπωσιακή εμφάνιση ερμήνευσε μελωδικά το μοναδικό σε στίχους και μουσική κομμάτι του ελληνικού ρεπερτορίου «Τζιβαέρι». Η μουσική υπόκρουση γινόταν από όλα τα μουσικά όργανα: pipa, sitar, σκοτσέζικο βιολί κλπ. Το τέλος της βραδιάς βρήκε τους καλλιτέχνες να σιγοτραγουδούν όλοι μαζί, μ' ένα σώμα, μια φωνή, το ρεφρέν του Τζιβαέρι, «σιγανά, σιγανά... σιγανά και ταπεινά».

Σε μια κατανυκτική ατμόσφαιρα, η συμπαντική γλώσσα της μουσικής ένωσε, κάτω από το φως του φεγγαριού και του Παρθενώνα, όλους τους ανθρώπους ανεξαρτήτως χώρας, εθνικότητας και χρόνου, υποκλινόμενη στο μεγαλείο του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής γλώσσας.

**ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Επιμέλεια: *Μαρία Δόκου, Προϊσταμένη Τμήματος στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπ.
Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων*

Σε συνέχεια των τευχών 12, 14 και 15 όπου καταγράφηκαν οι απόφοιτοι της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης στο Υπουργείο ΕΣ.Δ.Δ.Α. (τέως Εσωτερικών), στο Υπουργείο Πολιτισμού και στο πρώην Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ αντίστοιχα, παρουσιάζονται στο παρόν τεύχος οι απόφοιτοι της Ε.Σ.Δ.Δ. στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠ.Ε.Π.Θ.) σε μια προσπάθεια ανάπτυξης δικτύων επικοινωνίας με όλους τους αποφοίτους. Συγκεκριμένα:

Κεντρική Υπηρεσία ΥΠ.Ε.Π.Θ. (Μητροπόλεως 15 Τ.Κ. 101 85 Αθήνα)

Γιαννακούρης Λεάνδρος- Βασίλειος: Προϊστάμενος του Τμήματος Α' Προσωπικού της Διεύθυνσης Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης (τηλ. 210 3723094).

Δόκου Μαρία: Προϊσταμένη του Τμήματος Οικονομικής Διαχείρισης της Διεύθυνσης Πιστοποίησης της Γνώσης Ξένων Γλωσσών (τηλ. 210 3228373, e-mail: t13pxg2@yperepht.gr).

Ζαχαριουδάκη Δέσποινα: Τοποθετημένη στη Διεύθυνση Τεχνολογικού Τομέα Ανώτατης Εκπαίδευσης (τηλ. 210 3237910, e-mail: dttte-dp@yperepht.gr).

Ζήγγρα Εύη: Προϊσταμένη του Τμήματος Γ' Νομοθετικού Συντονισμού της Διεύθυνσης Διοικητικού με παράλληλη υπηρεσία στη Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Ένωσης (τηλ. 210 3723213, e-mail: t11ddky@yperepht.gr).

Κατάκης Ιωάννης: Προϊστάμενος του Τμήματος Α' Επιθεώρησης Κεντρικής Υπηρεσίας της Διεύθυνσης Επιθεώρησης με παράλληλη υπηρεσία στη Διεύθυνση Προσωπικού Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (τηλ. 210 3723015)

Μακρή Βασιλική: Τοποθετημένη στη Διεύθυνση Διεθνών Εκπαιδευτικών Σχέσεων (τηλ. 210 3239376).

Παππάς Απόστολος: Τοποθετημένος στη Διεύθυνση Ετεροδόξων και Ετεροθρήσκων (τηλ. 210 3243847, e-mail: aposparr@yahoo.gr, Μητροπόλεως 15 Τ.Κ. 101 85 Αθήνα).

Παρδάλης Σπύρος: Τοποθετημένος στη Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Ένωσης (τηλ. 210 3237480).

Σπορίδου Κατερίνα: Τοποθετημένη στη Διεύθυνση Προσωπικού Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (τηλ. 210 3723117).

Χρήστου Ιωάννα: Τοποθετημένη στη Διεύθυνση Τεχνολογικού Τομέα Ανώτατης Εκπαίδευσης (τηλ. 210 3228151).

Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς

Μητράκη Δέσποινα: Διεύθυνση Διοικητικού Οικονομικού (έχει λάβει εκπαιδευτική θέση για το επόμενο έτος).

Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών -Ι.Κ.Υ.- (Ν.Π.Δ.Δ.) (Λυσικράτους 14 Τ.Κ. 105 58 Αθήνα)
Αθανασόπουλος Φώτης: Τμήμα Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (τηλ. 210 3623565, fax: 210 3726348.).

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης-Ο.Ε.Ε.Κ.- (Ν.Π.Δ.Δ.)

Μικρός Γεώργιος: Διευθυντής στη Διεύθυνση Οικονομικού (τηλ. 210 2709014, fax: 210 2775853, Εθνικής Αντιστάσεως 41 και Καχραμάνογλου Τ.Κ. 142 34 Ν. Ιωνία).
Πατσούρης Ευθύμιος: Διευθυντής στο Παράρτημα του Ο.Ε.Ε.Κ. στη Θεσσαλονίκη (τηλ. 2310 547516-8, Μοναστηρίου 107-109 Τ.Κ. 546 27 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ).

Ακαδημία Αθηνών (Ν.Π.Δ.Δ.)

Παπαρρήγα Λυδία: Ερευνήτρια με βαθμό Β' που υπηρετεί στο Κέντρο Ελληνικού Δικαίου (τηλ. 210 3623565 Αναγνωστοπούλου 14 Τ.Κ. 106 73 Αθήνα).

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (Ε.Μ.Π.) (Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου Ηρώων Πολυτεχνείου 9 Τ.Κ. 157 80 Ζωγράφου)

Μανούρης Βασίλειος: Διοίκηση/ Διεύθυνση Συντήρησης των Εγκαταστάσεων, πολυδύναμη μονάδα μηχανολόγων, μηχανικών & ναυπηγών μηχανολόγων μηχανικών (τηλ. 210 7721649, fax: 210 7722870, e-mail: manouris@central.ntua.gr).

Νικολόπουλος Νίκος: Διοίκηση/ Διεύθυνση Πληροφορικής (τηλ. 210 7721081, e-mail: nikos@central.ntua.gr).

Ροδίτη Ειρήνη: Υπεύθυνη Γραφείου Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων Ε.Μ.Π. (τηλ. 210 7721950, fax: 210 7721949, e-mail: eroditi@central.ntua.gr).

Εκπαιδευτικοί

Γεωργάτος Γεράσιμος: Εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ02-φιολόγων ανήκων οργανικά στην Α' Διεύθυνση Β/θμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλονίκης.

Μπόμπολος Γεώργιος: Εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ05-γαλλικής με οργανική θέση στο Ε.Λ. Λαυρίου.

Παπαευθυμίου Έφη: Εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ05-γαλλικής με οργανική θέση στο Γυμνάσιο Μεγάρων.

Σαμπάνη Παναγιώτα: Εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ-δασκάλων με οργανική θέση στο 149° Δημοτικό Σχολείο Αθηνών.